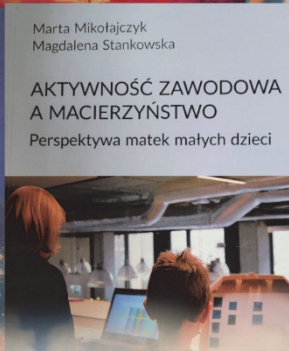
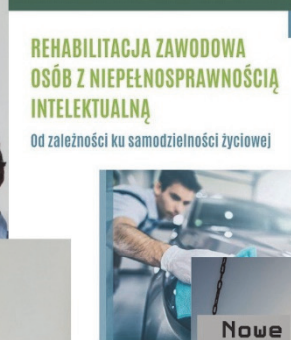
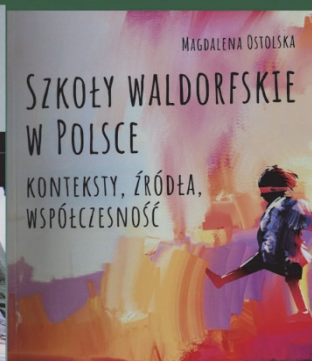
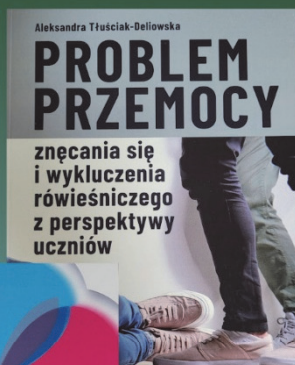


# Czwarte piętro



Pismo Instytutu Pedagogiki  
Nr 2(11/12)/2021



## EDUKACJA

w zmieniającym się społeczeństwie

Temat numeru:

publikujemy

- Facebook dla naukowców
- nasze publikacje
- Baza Wiedzy

Wywiad

z Prof. M.J.Szymańskim



# Spis treści

## Tytułem wstępu...

Od redakcji..... 3

## Sami o sobie

Nasi pracownicy..... 4

Aneta Gop ..... 4

Natalia Rapa ..... 5

Portret Człowieka

Wywiad z Prof. Mirosławem J. Szymańskim..... 6

## Dzieje się

To co było ..... 12

Sprawozdanie z Konferencji „Zdolności i twórczość.

Nowe perspektywy badawcze i rozwojowe”..... 12

Warsztaty IP – „Pedagog przyszłości” ..... 14

Wciąż trwa ..... 15

Mistrzowie dydaktyki ..... 15

Przed nami ..... 16

Sukcesy naszych pracowników ..... 17

Nasze publikacje!..... 17

## Pomocnik naukowca

Piszemy: *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*..... 19

Jak publikuję... ..... 20

Wyszukiwanie czasopism w Bazie Wiedzy APS ..... 21

Facebook dla naukowców... 22

## Vox Populi

Edukacja zdalna na APS..... 24

## Pozostaną w naszej pamięci

Prof. Andrzej Góralski..... 26

Prof. Andrzej Janowski..... 26

Prof. Janusz Gęsicki..... 26

Prof. Czesław Kupisiewicz. 27

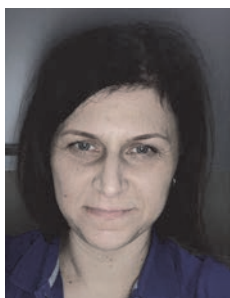
Dr Barbara Pilipczuk ..... 27

Dr Przemysław Florczak..... 27

## Kącik Pani Doroty

Kilka słów do... ..... 28

## Redakcja:



dr Anna Górka-Strzałkowska



dr Magdalena Ostolska



dr Beata Szurowska



dr Maria Trzcńska-Król

kontakt do redakcji:  
e-mail:  
4pietro@aps.edu.pl

## *Od redakcji*

Szanowni, kochani koledzy i koleżanki. Przekazujemy Wam drugi numer naszego instytutowego pisma, które z czasem, taką mamy nadzieję, stanie się częścią naszej lepszej rzeczywistości i prawdziwą platformą wymiany poglądów, informacji, potrzeb... Chcemy wszyscy być bliżej siebie i bliżej naszych wspólnych spraw. W tym numerze, co liczymy, że stanie się już tradycją, zamieszczamy wywiad rzekę z Ciekawym Człowiekiem. Tym razem jest nim Profesor Mirosław J. Szymański.

Myślą przewodnią w doborze pozostałych materiałów, było hasło „Piszmy i publikujmy”. Stąd w numerze znajdziemy porady dla tych, co dopiero rozgrzewają palce i refleksje tych z nas, którzy posiadli już pewną swobodę i biegłość w zakresie wydawania swoich tekstów. Dziękujemy wszystkim, którzy zgodzili się uchylić rąbka własnego warsztatu, którzy na naszą prośbę, darowali nam piękne, merytoryczne teksty. A przecież czas mamy niełatwy. Większość z nas zaangażowana jest w pisanie programów dla nowych specjalności i kierunków, a pracy z tym jest bardzo dużo, ale i duże perspektywy, że nasz Instytut stanie się rozpoznawalny wśród ofert innych uczelni w kraju i będzie stanowił kuszącą propozycję dla studentów. O naszych nowych kierunkach i specjalnościach napiszemy w kolejnym numerze „Czwartego Piętra”.

Ten numer pojawia się po Świecie Zmarłych, ale też już, tuż, tuż przed Świętami Bożego Narodzenia. Wspominamy więc naszych kolegów, których już nie spotkamy i pozostajemy w cichej zadumie, która skłania do czytania poezji. Kilkoro z nas zgodziło się wskazać swoje ulubione utwory, te które są bliskie ich sercom. Prezentujemy je na ostatniej stronie licząc na więcej takich sygnałów od Was, Drodzy Koledzy i Koleżanki.

Zachęcamy do lektury 😊

# Nasi Pracownicy

W tym numerze naszego newslettera przedstawiamy sylwetki kolejnych młodych pracowników, którzy dołączyli do grona pracowników Instytutu Pedagogiki w ostatnim czasie.

## Aneta Gop

Adiunkt w Zakładzie Metodologii i Pedagogiki Twórczości oraz główny specjalista ds. badań w Centrum Nauki Kopernikańskiego. Doktor nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki.

Projektuję i koordynuję badania z zakresu wspomagania

rozwoju procesów uczenia się w przestrzeni wystaw, UX (ang. *User Experience*) produktów edukacyjnych. Interesuje mnie, jakie warunki sprzyjają nabywaniu wiedzy nie tylko podczas incydentalnego kontaktu z eksponatami, ale także podczas wydłużonej pracy z zestawami edukacyjnymi. Inspiruje mnie

wielość sposobów uczenia się dzieci i dorosłych, a w szczególności sytuacja, w której uczącemu się pozostawione są swoboda i prawo do popełniania błędów.

dr Aneta Gop



## Natalia Rapa

Posiadam kilkuletnie doświadczenie w szkolnictwie wyższym, które zdobywałam jako uczestnik interdyscyplinarnych studiów doktoranckich oraz wykładowca akademicki w podmiotach o profilu uniwersyteckim oraz zawodowym. Rozwijałam się zawodowo również poza Polską, najpierw w International Center for Study in Creativity w USA, a następnie w Aalto Design Factory w Finlandii. Współpracując z badaczami w różnorodnych kręgach kulturowych zdobyłam doświadczenie w realizacji projektów badawczych oraz edukacyjnych, które chciałabym wykorzystać w swoim dalszym rozwoju.

W pracy badawczej interesuje się edukacją innowacyjną, której dyskurs w polskim piśmiennictwie zapoczątkował profesor Józef Kozielecki. Jest to rodzaj edukacji, który jest związany z gospodarką opartą na wiedzy, dlatego rozwój umiejętności umożliwiających zdobywanie, przetwarzanie oraz tworzenie informacji jest w niej kluczowy. Stąd interesuje mnie, w jaki sposób aranżować sytuacje dydaktyczno-wychowawcze,



Fot. archiwum Natalii Rapa

aby rozwijać samodzielność myślenia na każdym etapie edukacyjnym. Nurtują mnie również pytania dotyczące rozwiązań edukacyjnych sprawiających, że uczeń lepiej rozumie otaczającą jego rzeczywistość. Poza doświadczeniem naukowym równolegle zdobywałam doświadczenie zawodowe pracując między innymi jako trener kadr oświaty, nauczyciel przedsiębiorczości, czy edukator i animator edukacyjny ze zróżnicowanymi wiekowo grupami,

tj. od przedszkola po uniwersytet trzeciego wieku.

Prywatnie interesuję się rynkiem usług edukacyjnych, zwłaszcza analizuję nowe modele szkół, przedszkoli, które dynamicznie powstają wokół nas.

Do zespołu Zakładu Podstaw Pedagogiki dołączyłam z dniem 1 października br., pracując jako asystent.

dr Natalia Rapa

Fot. Debby Hudson on Unsplash



## Portret Człowieka



*Tym razem na łamach naszego numeru zamieszczamy fragmenty wywiadu z Prof. Mirosławem J. Szymańskim. Przedstawiony materiał jest tylko przedsmakiem pełnego wywiadu – rzeki, zamieszczonego na stronie APS.*

*Zachęcamy do zapoznania się z pełną wersją wywiadu zamieszczonego już wkrótce na stronie <http://www.aps.edu.pl>*



*Wywiad przeprowadziła dr Beata Szurowska.*

**Szanowny Panie Profesorze, spotykamy się w wyjątkowym czasie, ponieważ tuż po wspólnym Jubileuszu z okazji 55-lecia pracy Pana Profesora, który miał miejsce podczas ważnej dla nas – nauczycieli, Konferencji Naukowej „Szkoła i nauczyciel w obliczu zmian społecznych i edukacyjnych” w Łagowie Lubuskim.**

Jubileusze mają to do siebie, że często nas zaskakują. Życie tak szybko płynie, że w codzienności nie dostrzegamy upływu lat, dopiero takie wydarzenia uświadamiają nam, że jesteśmy coraz starsi. Konferencja w Łagowie Lubuskim, jest wydarzeniem cyklicznym, które jest organizowane przez pracujących w różnych polskich uczelniach uczestników prowadzonego przeze mnie ogólnopolskiego seminarium „Edukacyjne problemy

współczesności”. Wybór Łagowa Lubuskiego, jako miejsca spotkań wybitnych przedstawicieli polskiej pedagogiki zajmujących się problematyką nauczyciela i szkoły, jest moim zdaniem wyjątkowo udany.

Obrady odbywają się w zabytkowym zamku, który jest otoczony lasami i jeziorami. To miejsce pomaga budować wyjątkową atmosferę ciepła i życzliwości, tak specyficzną dla tych spotkań.



Jubileusz 55-lecia pracy Profesora M.J. Szymańskiego, Łagów Lubuski 2021.  
Fot. archiwum prof. M.J. Szymańskiego.

**Wiem, że trudno w kilku słowach opowiedzieć 55-letnią historię pracy, ale jestem ciekawa jakie były jej początki?**

Można powiedzieć, że ja jestem urodzonym pedagogiem, bo urodziłem się w rodzinie nauczycieli – moi rodzice byli nauczycielami, a tata nauczycielem i dyrektorem w małej miejscowości. Od dzieciństwa nasiąkałem pedeutologiczną atmosferą, ponieważ nasze mieszkanie było zawsze otwarte dla innych nauczycieli. Pamiętam szczególnie wyraźnie długie jesienne i zimowe wieczory, kiedy to znajomi nauczyciele spotykali się u nas i dyskutowali o problemach szkoły, rozmawiali o uczniach i ich rodzinach. Już wtedy były to dla mnie tematy zajmujące i przecież właśnie w tych obszarach pedagogiki najlepiej się odnajduję, od lat prowadząc badania i zgłębiając problemy młodzieży, rodziny i szkoły.

**Wydaje się więc, Panie Profesorze, że nie wahał się Pan wybierając szkołę średnią?**

Rzeczywiście wybór nie był trudny, ponieważ właśnie w tym czasie ponownie otworzono znakomite (a zamknięte w czasach stalinowskich ze względu na bliskie otoczenie kościoła, co wywoływało wówczas obiekcje polityczne) Liceum Pedagogiczne w Siennicy koło Mińska Mazowieckiego. Rodzice również popierali moją decyzję, więc zostałem uczniem tej szkoły.

Tam nauczyłem się bardzo dużo i chociaż znałem przecież ten zawód z obserwacji pracy rodziców i ich znajomych, to jednak właśnie w liceum zdobyłem podstawy teoretyczne i metodyczne, które stały się fundamentem dalszego rozwoju. Myślę, że najważniejsze czynniki,

dzięki którym szkoła charakteryzowała się wysoką jakością nauczania to był przede wszystkim świadomy wybór szkoły i przyszłego zawodu zmotywowanej młodzieży, co już w procesie rekrutacji pozwalało na zgromadzenie dobrze dobranych uczniów. Poza tym, wychowanie, na które nasi nauczyciele zwracali szczególną uwagę, słusznie uważając, że osoby pracujące z dziećmi i młodzieżą powinny same prezentować wysoki poziom kultury osobistej i postępować zgodnie z przyjętymi normami społecznymi.

**Szkoda, że obecnie kształcą przyszłych nauczycieli, mniej uwagi poświęcamy wychowaniu i kształtowaniu ważnych postaw społecznych, skupiając się na testowaniu i sprawdzaniu przyswojonej wiedzy. A przecież już Janusz Korczak pisał „Bądź sobą – szukaj własnej drogi. Poznaj siebie. Zdaj sobie sprawę z tego, do czego sam jesteś zdolny, zanim dzieciom i innym pocznieś wykreślać zakres ich praw i obowiązków, bo to siebie musisz poznać, wychować i wykształcić przede wszystkim.”**

To jedna z wielu ważnych wypowiedzi wielkiego polskiego pedagoga, która powinna być bliska każdemu nauczycielowi. Ale wracając do szkoły, równie ważnym czynnikiem decydującym o wysokiej jakości nauczania było zachowanie proporcji między teorią a praktyką oraz właściwy dobór przedmiotów (dużą wagę przykładano do psychologii i pedagogiki). Poza tym, mieliśmy szkołę ćwiczeń, w której mogliśmy realizować praktyki, najpierw poznając specyfikę pracy w szkole, potem obserwując zajęcia, aby ostatecznie pod kierunkiem doświadczonych

nauczycieli samodzielnie prowadzić lekcje. W ten sposób na bieżąco mieliśmy możliwość weryfikowania swojej wiedzy merytorycznej i metodycznej w praktyce szkolnej. Poznawaliśmy też coraz lepiej siebie w perspektywie przyszłego zawodu. Edukacja w liceum jeszcze mocniej rozbudziła moją ciekawość poznawczą i chęć poznawania pedagogiki i psychologii, dlatego zdecydowałem się podjąć studia pedagogiczne na Uniwersytecie Pedagogicznym w Warszawie, gdzie pracowali wówczas tak znani naukowcy, jak Bogdan Suchodolski, Stefan Wołoszyn, Ryszard Wroczyński, Wincenty Okoń, Czesław Kupisiewicz, Władysław Zaczyński, Krzysztof Kruszewski i inni.

**Z talentem podobno tak już jest, że trudno go ukryć, więc jestem przekonana, że pedagogiczny talent Pana Profesora został dostrzeżony już**



Prof. M.J. Szymański w dzieciństwie.  
Fot. archiwum prof. M.J. Szymańskiego.

**podczas studiów, co pewnie zaowocowało rozmowami o podjęciu pracy na uczelni i dalszym rozwoju naukowym.**

Plany rzeczywiście były takie, że zostaną na uczelni, jednak śmierć promotora mojej pracy magisterskiej oraz zmiany kadrowe w Katedrze, w której miałem pracować, spowodowały, że doradzono mi, abym po studiach najpierw zdobył doświadczenie w pracy w szkole. Podjąłem pracę w podwarszawskiej szkole w Halinowie, ale już w grudniu Profesor Wincenty Okoń, który był wtedy dyrektorem Instytutu Pedagogiki zaproponował mi pracę. W Instytucie zdobyłem ważne doświadczenia w pracy badawczej. Pracowałem w tej instytucji 28 lat, przechodząc od magistra do profesora i od asystenta do dyrektora Instytutu.

**Lata pracy w Instytucie, tym bardziej, że były to również pierwsze lata pracy, z pewnością bardzo mocno ukształtowały Pana, Panie Profesorze w wielu wymiarach osobowości i pomogły określić siebie w zawodowej roli. Kto był wtedy dla Pana szczególnie ważnym przewodnikiem, nauczycielem, Mistrzem?**

Trudno wskazać jedną osobę, bo w tym czasie w Instytucie pracowało wielu Profesorów, którzy zaznaczyli się wyraźnie w polskiej pedagogice. Z pewnością byli to dyrektorzy Instytutu, którzy oprócz ważnych zadań związanych z kierowaniem zespołem, byli również wybitnymi naukowcami – Profesor Wincenty Okoń i Profesor Tadeusz Lewowicki. Ale byli też inni, bo miałem szczęście współpracować w Instytucie z Bolesławem Niemierko, Heliodorem Muszyńskim, Czesławem

Kupisiewiczem, Zbigniewem Pietrańskim, Julianem Radziewiczem, Januszem Gęsickim, Stefanem Kwiatkowskim, Rafałem Piwowarskim i wieloma innymi znaczącymi osobami.

**Panie Profesorze, przez wiele lat pełnił Pan ważne funkcje kierownicze, a przecież takie przywództwo związane z zarządzaniem (szczególnie w czasach PRL) z pewnością nie było łatwe. Jednak potrafił Pan łączyć te obowiązki z karierą naukową.**

Staralem się, ale to nie było łatwe. Muszę przyznać, że miałem wiele razy poczucie, że odbywa się to kosztem mojej działalności naukowej, bo miałem mniej czasu na badania, wyjazdy naukowe do innych krajów (które bardzo ceniłem ze względu na możliwość poznawania wybitnych naukowców oraz przestrzeni edukacyjnej danego kraju w naturalnych warunkach) czy przygotowywanie publikacji.

**Domyślam się, że jako osoba piastująca ważne stanowiska państwowe, był Pan szczególnie poddawany cenzurze, która decydowała o możliwości publikacji (spełniających kryteria poprawności politycznej).**

Rzeczywiście osoby na stanowiskach były pod szczególną obserwacją. Dlatego niełatwo było wydać moją książkę „Społeczne uwarunkowania przemian edukacyjnych”. Sam widziałem ją tylko raz w księgarni, kupiłem trzy egzemplarze i nigdzie później nie spotkałem się z możliwością jej zakupu. Co więcej, ponieważ w książce przedstawiłem wyniki badań, zostałem w trybie natychmiastowym wezwany na dywanik w Ministerstwie. Pamiętam, że spędzałem wtedy urlop z rodziną w Kamiennym Potoku i niestety musiałem się stawić na wezwanie ówczesnego Ministra, który zapytał: „Dlaczego nie przyszedł Pan z pomysłem na te badania do mnie? Przecież ja na początku roku spotykałem się z kuratorami, to powiedziałbym im, co i jak. Oni pouczyliby dyrektorów, dyrektorzy daliby właściwe wskazówki nauczycielom, a potem nauczyciele poinstruowaliby młodzież, jak mają odpowiadać na pytania i wtedy otrzymałby Pan dobre, prawidłowe wyniki badań”. A ja niestety otrzymałem wyniki prawdziwe, poprawne metodologicznie, ale niepoprawne



Prof. M.J. Szymański jako Przewodniczący Rady Zakładowej ZNP wraz z prof. W. Okoniem.

Fot. archiwum prof. M.J. Szymańskiego.



politycznie, niezgodne z preferencjami władzy.



Prof. M.J. Szymański podczas pracy w Instytucie Badań Edukacyjnych.  
Fot. archiwum prof. M.J. Szymańskiego.

**W pewnym momencie, opuścił Pan Panie Profesorze Instytut Badań Edukacyjnych, decydując się na pracę w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie. W tym czasie pracował Pan również na drugim etacie na Uniwersytecie Jagiellońskim. Kolejną uczelnią była Akademia Pedagogiki Specjalnej...**

Propozycję pracy na uczelni otrzymałem od Pana Rektora, Profesora Jana Łaszczyka, ale już wcześniej często współpracowałem z Akademią i ceniłem kontakty z kolegami, którzy byli pracownikami tej uczelni. Pracę etatową podjąłem w niej w roku 2012, obejmując stanowisko Kierownika Katedry Socjologii Edukacji, która obecnie jest Katedrą Społecznych Podstaw Rozwoju Oświaty. APS to uczelnia skupiająca wybitnych przedstawicieli nauki, którzy współpracują ze sobą w atmosferze wzajemnej życzliwości, serdeczności.

**Stosunek do pracy wyraża Pan, Panie Profesorze także czynnie,**

**chętnie uczestnicząc w ważnych wydarzeniach i przedsięwzięciach organizowanych przez uczelnię; służąc dobrą radą, pomocą – zawsze z uśmiechem i troską o dobrą atmosferę.**

Nie jestem tu wyjątkiem, gdyż jest wiele takich osób w Uczelni. Co zaś co do stosunku do pracy, po upływie lat uważam, że praca jest jedną z najważniejszych wartości życiowych. Piszę na ten temat artykuły, a jednocześnie nigdy nie miałem odczucia, że praca jest tylko koniecznością. Raczej w pracy zawsze znajdowałem i nadal znajduję źródło satysfakcji i osobistych radości. Dlatego czasem po odbyciu wielu zajęć dydaktycznych, a także wykonywaniu różnych zadań naukowych sam się dziwię, że nie odczuwam zmęczenia. Wielkim szczęściem jest to, gdy praca jest spełnianiem własnych dążeń i zainteresowań, nie jest przymusem, ale ważną formą realizacji samego siebie.

**Myszę, że ważna dla Pana Panie Profesorze, była również możliwość kontynuowania w Akademii Pedagogiki Specjalnej ważnego i bardzo cenionego w środowisku przedsięwzięcia, jakim jest prowadzenie powołanego przez Pana seminarium „Edukacyjne problemy współczesności”.**

Seminarium jest dla mnie bardzo ważne. Zacząłem je prowadzić w roku 2012, pracując w Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie. Początkowo była to forma kontynuowania współpracy naukowej z wypromowanymi przeze mnie doktorami i innymi osobami dążącymi do uzyskania habilitacji. W kolejnych latach coraz więcej uczestników seminarium pomyślnie przeprowadzało przewody habilitacyjne. W ten sposób seminarium podoktorskie stawało się jednocześnie seminarium pohabilitacyjnym, co w sposób oczywisty wpływało na podnoszenie jego poziomu.



Prof. M.J. Szymański podczas Inauguracji Roku Akademickiego w Uniwersytecie Jagiellońskim.  
Fot. archiwum prof. M.J. Szymańskiego.

Z jednej strony wpływała to jakość referatów i dyskursu prowadzącego przez uczestników seminarium, z drugiej strony udział czołowych polskich profesorów zapraszanych do uczestnictwa w seminariach.



Prof. M.J. Szymański, prof. Lech Witkowski i prof. Henry Giroux, spacer po Warszawskim Starym Mieście.

Fot. archiwum prof. M.J. Szymańskiego.

**Praca naukowa i liczne obowiązki zawodowe z pewnością zajmują wiele czasu, ale wymagają również energii i siły. Czy udaje się Panu czasem odpoczywać, regenerować; co pomaga Panu utrzymać się cały czas w tak dobrej formie fizycznej i umysłowej?**

Zawsze na pierwszym miejscu stawiam spotkania z ludźmi. Lubię rozmowy w kawiarni przy kawie i takie wspólne obcowanie z drugim człowiekiem. W czasach pandemii było to utrudnione i bardzo mi tego brakowało. Poza tym lubię sport. Kiedyś uprawiany czynnie, dzisiaj już z mniejszą aktywnością fizyczną, ale nadal z dużym zaangażowaniem śledzę rozgrywki siatkówki, piłki nożnej, tenisa. W tenisa grałem z pasją przez wiele lat – w szkole średniej, na studiach i potem, kiedy już pracowałem w Instytucie, ponieważ tam znalazłem partnerów do gry. Byli wśród nich Profesorowie

Janusz Gęsiński i Zbigniew Pietrasinski. To smutne, że obaj już nie żyją. Ważne są dla mnie również podróże, które pomagają nabrać dystansu do siebie, spojrzeć na własny kraj z innej perspektywy.

#### **A inne zainteresowania?**

Moje zainteresowania były dość trwale: literatura piękna, film, teatr. Obecnie dużą przyjemność sprawia mi uprawa roślin. To pasja, którą dzielę z moją Żoną i razem sadzimy kwiaty na naszej działce, tak, żeby o każdej porze roku ogród zakwitał i zachwycał. Lubimy chwile, gdy można usiąść z członkami rodziny i znajomymi w ogrodzie w otoczeniu kolorów i zapachów.



Prof. M.J. Szymański z kwiatami ze swojego ogrodu, Kraków.

Fot. archiwum prof. M.J. Szymańskiego.

**W swoich rozważaniach na temat edukacji często podkreśla Pan, Panie Profesorze znaczenie środowiska, w którym się wychowujemy. Czy dla Pana, te pierwsze rodzinne i wczesnoszkolne doświadczenia były ważne?**

Uwarunkowania środowiskowe i wczesne doświadczenia są

bardzo ważne i w dużej mierze decydują o życiu każdego człowieka. Można powiedzieć, że we wczesnym dzieciństwie nasiąkałem tradycją i kulturą kresów, ponieważ moi rodzice przed wojną mieszkali na terenie Podola w województwie tarnopolskim, w pobliżu granicy z Rumunią. A potem zostaliśmy przesiedleni na ziemię polskie. Moje dzieciństwo naznaczone było ciężkim powojennym „czasosolem”. Nie mieliśmy zabawek, więc sami je robiliśmy. Pamiętam samochody robione z pudełek po paście do butów i kółka starych fajerek od kuchni, które biegnąc pchaliśmy za pomocą doczepianego drutu. Nie mieliśmy placu zabaw, ale były przecież pagórki, płoty i drzewa, na które się wdrapywaliśmy. Uwielbialiśmy gry terenowe, biegaliśmy po lesie i w tych zabawach – jak sądzę – w naturalny sposób rozwijaliśmy ważne kompetencje społeczne.

**Jak Pan tak o tym opowiada, Panie Profesorze, to odnośnie wrażenie, że było to jednak szczęśliwe dzieciństwo.**

Tak, bo dzieciom do szczęścia potrzeba przede wszystkim miłości. Oczywiście musi być jakieś minimum materialne, dzięki któremu można zadbać o najważniejsze podstawowe potrzeby, ale dziecko dla prawidłowego rozwoju potrzebuje przede wszystkim dobrej, kochającej rodziny. Ta serdeczna, rodzinna atmosfera jest dużo ważniejsza niż zabawki i modne buty.

**Domyślam się, że w takiej atmosferze się Pan wychował. Jak Pan wspomina dom rodzinny?**

Dom rodzinny kojarzy mi się z ciepłem i poczuciem bezpieczeństwa. Rodzice wprowadzili mnie w świat wartości i chyba

nawet bardziej przez wspólne obcowanie w określonych sytuacjach niż przekazy norm i wyznaczanie granic. Tata, który był dyrektorem szkoły, w tamtych realiach politycznych był zobligowany do różnych działań, np. przekonywania mieszkańców do płacenia podatków czy zakładania spółdzielni produkcyjnych. Jako mały chłopiec często towarzyszyłem ojcu podczas tych wizyt i widziałem, jak tata w serdeczny życzliwy sposób rozmawia z ludźmi przekonując do rzeczy ważnych, np. edukacji dzieci, nawet nie wspominając o zalecanych zakładaniu spółdzielni. Mama była bardzo ciepła, może nawet trochę nadopiekuńcza w stosunku do mnie, bo moja siostra była dużo starsza, więc można powiedzieć, że byłem wychowywany jako jedynak. Zawsze czułem wsparcie mamy i jej akceptację.

**Takie dobre, rodzinne wzorce z pewnością pomagają budować potem relacje z innymi ludźmi i tworzyć własną rodzinę. Panu, Panie Profesorze się to udało, bo potrafi Pan pogodzić karierę zawodową z rolą męża, ojca, dziadka...**

Chyba mogę tak powiedzieć. Z moją żoną, która także ma wykształcenie pedagogiczne, udało nam się wychować i wykształcić

dwóch synów. Mam również wspaniałe wnuki, które żyją już w zupełnie innej rzeczywistości, są otwarte na świat i przygotowane do życia w globalnym wymiarze funkcjonowania człowieka.

**Panie Profesorze, z perspektywy swoich własnych doświadczeń w pracy pedagoga, co chciałby Pan powiedzieć studentom studiów pedagogicznych i młodym nauczycielom, którzy dopiero wkraczają na drogę zawodową?**

Chciałbym pogratulować wyboru, bo to dobra, chociaż niełatwa i często wyboista droga. To zawód, który, jeśli jest wykonywany z pasją, daje mnóstwo radości i satysfakcji, bo przecież polega na wspieraniu dzieci, młodzieży, rodzin. Jednak samo powołanie i predyspozycje do wykonywania tego zawodu, to nie wszystko. Ważne jest ustawiczne dokształcanie, co uważam za piętę Achillesową polskich nauczycieli. Zachęcam przede wszystkim do czytania, zapoznawania się z najnowszymi badaniami i publikacjami autorów polskich i zagranicznych. Teraz dostęp do informacji jest łatwiejszy, więc tym bardziej dziwi mnie brak tej ciekawości poznawczej, chęci poszukiwań, dociekań, bo to

przecież podstawa do organizowania własnego warsztatu pedagoga, wychowawcy. To zawód dla osób twórczych, bo każda grupa dzieci, uczniów, studentów jest inna; zmieniają się również uwarunkowania środowiskowe. Istnieją dziś bardzo duże możliwości wykorzystania w edukacji nowoczesnych technologii, więc nauczyciel musi być elastyczny, kompetentny i otwarty na modyfikację swojej pracy. **A czy są dewizy, którymi kieruje się Pan, Panie Profesorze w życiu?**

Było ich wiele i zmieniały się w różnych fazach mego życia. Aktualna wiąże się z moimi osobistymi refleksjami nad życiem i tematyką moich najnowszych książek i artykułów. Wyraża ją myśl Williama Whartona: Nic nie trwa wiecznie. Życie to ciągła zmiana, a jeśli ktoś nie lubi zmian, to nie lubi się życia.

**Panie Profesorze, bardzo dziękuję za rozmowę i za to, że codziennie przekazuje Pan ważne pedagogiczne przesłania studentom, doktorantom, kolegom i koleżankom z Instytutu. Te przesłania to nie tylko słowa, ale przede wszystkim ciepło i życzliwa uwaga, którą potrafi Pan obdarzać ludzi wokół siebie. Dziękuję, że pokazał mi Pan, że nawet w sytuacjach trudnych, a może właśnie przede wszystkim wtedy, można uśmiechać się do ludzi, poprawiając jakość codziennego dnia i cieszyć się pogodą ducha. Jeśli to prawda, że oczy są zwierciadłem duszy, to jestem pewna, że Pana dusza jest uśmiechnięta, bo w Pana oczach, Panie Profesorze, zawsze gości słoneczny blask. Dla mnie zawsze będzie Pan, Mistrzem i Profesorem z uśmiechniętą duszą.**



Żona i Synowie Prof. M.J. Szymańskiego z Żonami.  
Fot. archiwum prof. M.J. Szymańskiego.

# To co było...

*Przed nami kolejny rok wyzwań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych...*

Jeszcze pół roku temu siedzieliśmy przed ekranami naszych laptopów i tęskniliśmy za naszymi studentami, za fizycznym byciem w murach uczelni. Stało się, rzeczywistość, do której w ostatnim roku dążyliśmy stała się faktem. Od 1 października 2021 roku rozpoczął się nowy rok akademicki, który był chyba bardziej oczekiwany niż zwykle, a to z powodu pandemii, która uświadomiła nam jak ważna jest relacja „face to face” z drugą osobą, jak cenne są spotkania z naszymi studentami w realu i jak istotne jest dzielenie się doświadczeniem na zebraniach, spotkaniach i seminariach.

I tak Instytut Pedagogiki rozpoczął pracę stacjonarną 28 września 2021 roku zebraniem dla wszystkich Pracowników. Spotkaliśmy się na auli, aby zamknąć sprawę z ubiegłego roku akademickiego i zacząć nowy, myślę „inny” w warunkach reżimu sanitarnego rok akademicki. Zebranie otworzyła i bardzo ciepło nas przywitała Pani Dyrektor Instytutu prof. APS Danuta Uryga. Zaprezentowała nam program spotkania, który rozpoczął się prezentacją i wspomnieniem pracowników, którzy rozstali się w ostatnim roku z Instytutem Pedagogiki, odchodząc na

emeryturę lub kończąc swoje zatrudnienie na tej uczelni. Byli to: prof. APS Barbara Smolińska-Theiss, prof. Wiesław Theiss i prof. Bogusław Milerski. Mamy jednak nadzieję, że będą nas odwiedzać i wspierać na spotkaniach dzieląc się swoimi doświadczeniem i ogromną wiedzą.

W dalszej części spotkania zostały zaprezentowane nowe pracowniczki Instytutu Pedagogiki jak również zmiany w składzie osobowym jednostek i na stanowiskach kierowniczych. Wyróżniono osoby, które otrzymały nagrodę Rektora i Medal Marii Grzegorzewskiej. Dokonano prezentacji pracowników, znaczących dla pracy KNP PAN. Przedstawiono awanse naukowe, realizowane i nowe projekty badawcze oraz naszą aktywność publikacyjną.

To co przed nami, to ogromna praca Zespołu ds. Programu studiów, Zespołu ds. Informowania i Promocji jak również cykliczne spotkania z kierownikami katedr i tworzenie w jednostkach planów na 2022 rok. Organizacja zajęć dydaktycznych (sylabusy, dyżury dla studentów, seminaria magisterskie), włączanie studentów w działalność naukową pracowników (upowszechnianie badań, koła naukowe) oraz modyfikacja programów

kształcenia na specjalnościach. Projektowane są również nowe kierunki studiów. Finalizacja pierwszego etapu tych działań już w grudniu! Przed nami ciekawy rok - tymi słowami prof. APS Danuta Uryga zakończyła spotkanie.

7 października 2021 roku na żywo i on-line odbyła się uroczysta Inauguracja Roku Akademickiego 2021/2022. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. dr hab. Jacek Hołówka, emerytowany profesor Uniwersytetu Warszawskiego. Natomiast część artystyczną uświetnił mini koncert pianistki Yumeko Kawamoto, w której wykonaniu usłyszeliśmy Nokturn op. 9 nr 2 oraz Polonez Heroiczny, AS-dur op. 53 Fryderyka Chopina. Zapis uroczystości jest dostępny pod adresem: [www.aps.edu.pl/inauguracja](http://www.aps.edu.pl/inauguracja)

Tydzień później tj. 14 października 2021r. w godzinach 10.00–13.00 odbyło się szkolenie on-line pt. „Narodowe Centrum Nauki: Szkolenie dla Wnioskodawców”, które poprowadziła dr Malwina Gębal-ska, koordynator dyscyplin w dziale Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce.

dr Anna Górka-Strzałkowska

## **Sprawozdanie z Konferencji „Zdolności i twórczość. Nowe perspektywy badawcze i rozwojowe”**

W dniach 16-17 września 2021r. w murach Akademii Pedagogiki Specjalnej oraz hybrydowo, w aplikacji MS Teams, odbyła się konferencja z udziałem gości

z zagranicznych „Zdolności i twórczość. Nowe perspektywy badawcze i rozwojowe” finansowana w ramach programu Do-skonała Nauka. Konferencję

objęła patronatem Rektor APS, prof. Barbara Marcinkowska. Organizatorem wydarzenia był zespół Zakładu Metodologii i Pedagogiki Twórczości APS, zaś



prof. Krzysztof Szmidt  
Fot. Tomasz Piotrowski

przewodniczącą dr hab. Joanna Łukasiewicz-Wieleba, prof. APS.

Konferencja ta była okazją, by po wielu miesiącach izolacji, spotkać się w gronie osób zainteresowanych tematyką konferencji. W sekcjach plenarnych swoje wykłady zaprezentowali prof. Wiesława Limont, dr hab. Dorota Turska, prof. UMCS, dr hab. Maciej Karwowski, prof. UW, dr hab. Jan Łaszczyk, prof. APS, dr hab. Krystyna Najder-Stefaniak, prof. SGGW oraz dr hab. Teresa Giza, prof. UŚ. Ich wystąpienia można oglądać na platformie YouTube.

Zorganizowano 8 sekcji tematycznych, w tym jedną w języku angielskim oraz jedną sekcję plenarną. Obradowano wokół tematów:

- Koncepcje i uwarunkowania twórczości,
- Uzdolnienia kierunkowe,
- Nowe technologie w rozwoju zdolności i kreatywności,
- Student in a multilingual environment,
- Ekspresja twórcza,
- Sekcja posterowa realizowana zdalnie,
- Działania innowacyjne,
- Edukacyjne konteksty pracy z osobą zdolną i twórczą,
- Środowisko ucznia zdolnego.

Uczestnicy konferencji reprezentowali 30 jednostek naukowych i kilkanaście poza naukowych.

Spotkania w kuluarach, pozwoliły na nawiązanie nowych kontaktów naukowych, zaś przeprowadzone na zakończenie konferencji seminarium „Zdolności i twórczość” – obszary i działania na rzecz zdolnych i twórczych. Dalsze perspektywy i kierunki współpracy nad zdolnościami i twórczością” było okazją do nakreślenia polsko-litewskich planów badawczych.

Nad technicznymi aspektami realizacji konferencji czuwał p. Marcin Burski oraz zespół pod kierunkiem dr Justyny Wiśniewskiej. Dzięki ich zaangażowaniu uczestnictwo było



prof. Wiesława Limont i prof. UMCS, dr hab. Maciej Karwowski  
Fot. Tomasz Piotrowski



Uczestnicy konferencji  
Fot. Tomasz Piotrowski

możliwe także online, zaś dostęp do materiałów sekcji można było uzyskać także po zakończeniu wydarzenia.

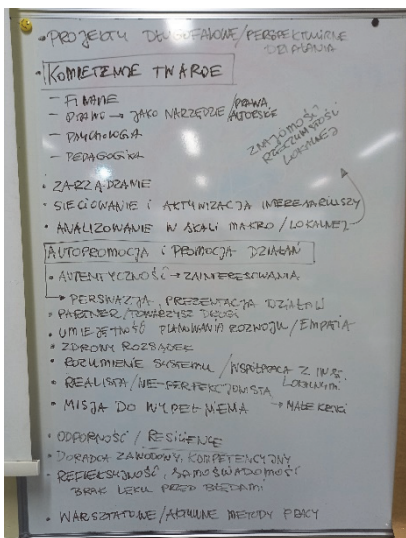
dr hab. Joanna Łukasiewicz-Wieleba, prof. APS

Naszych Czytelników zapraszamy do obejrzenia nagrań wykładów sekcji plenarnych, do których linki umieszczamy w tabeli poniżej.

Wykład 1 prof. dr hab. Wiesława Limont Dwa rodzaje i dwie perspektywy rozumienia zdolności	<a href="https://www.youtube.com/watch?v=L4JQF0Jv_28">https://www.youtube.com/watch?v=L4JQF0Jv_28</a>
Wykład 2 dr hab. Dorota Turska, prof. UMCS Lekcje matematyki – czy mają płeć? Zdolności w kontekście kulturowego stereotypu	<a href="https://www.youtube.com/watch?v=kMKHR0dhh6U">https://www.youtube.com/watch?v=kMKHR0dhh6U</a>
Wykład 3 dr hab. Maciej Karwowski, prof. UW O koniecznych – lecz niewystarczających – uwarunkowaniach osiągnięć	<a href="https://www.youtube.com/watch?v=8Lnxjfw7rF4">https://www.youtube.com/watch?v=8Lnxjfw7rF4</a>
Wykład 4 dr hab. Krystyna Najder-Stefaniak, prof. SGGW Pedagogika twórczości w czasach przemian	<a href="https://www.youtube.com/watch?v=5LhgkVZ3liU">https://www.youtube.com/watch?v=5LhgkVZ3liU</a>
Wykład 5 dr hab. Jan Łaszczyk, prof. APS Odpowiedzialność Pedagoga zdolności	<a href="https://www.youtube.com/watch?v=HBKjyGNLv6M">https://www.youtube.com/watch?v=HBKjyGNLv6M</a>
Wykład 6 dr hab. Teresa Giza, prof. UJK Postawy nauczycieli wobec kształcenia uczniów zdolnych	<a href="https://www.youtube.com/watch?v=NTjS8yLykJo">https://www.youtube.com/watch?v=NTjS8yLykJo</a>

### Warsztaty IP – „Pedagog przyszłości”

Instytut Pedagogiki jest obecnie w trakcie wprowadzania zmian w kierunkach studiów i potrzebuje w tym procesie opinii i doradztwa ze strony tych instytucji, które ze względu na swój profil działalności, mogą pomóc w ulepszeniu programów kształcenia. Prace dotyczą m.in. kierunku Pedagogika, który w nowej „odsłonie” będzie kierunkiem nienauczycielskim, kształcącym



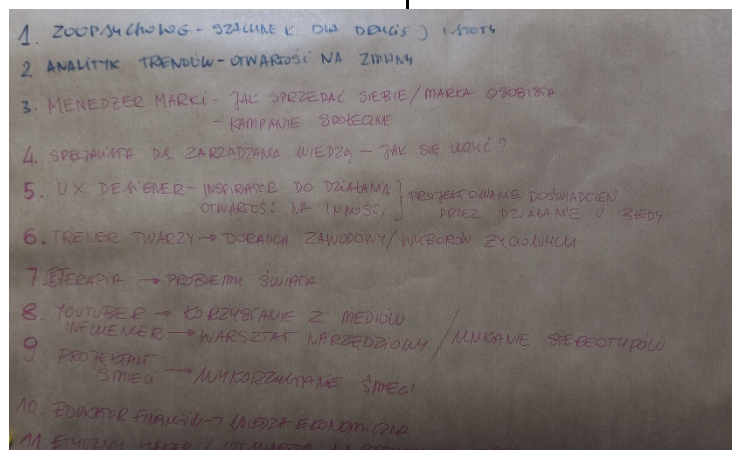
Fot. Danuta Uryga

absolwentów/absolwentki do aktywności zawodowej o charakterze pedagogicznym (w tym doradczym, trenerskim, animacyjnym), ale odbywających się poza

szkołą. W celu zebrania opinii na temat możliwych sposobów modelowania programu tego kierunku, w dn. 16 listopada 2021 do Akademii zostało zaproszone grono reprezentantów i reprezentantek różnych instytucji publicznych (samorządowych) i organizacji pozarządowych: p. Alina Karaśkiewicz (Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli), p. Aneta Szarfenberg (Fundacja „RUBIN”), p. Elżbieta Tołwińska-Królikowska (Warszawskie Centrum Inicjatyw Edukacyjno-Społecznych), p. Kamila Tomkiel-Skwońska (Stowarzyszenie „Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej”),

p. Małgorzata Połowniak-Dąbrowska (UNICEF-Polska), p. Grzegorz Wolff (Urząd Pracy m.st. Warszawa). Wraz z pracownikami Akademii uczestniczyli oni w warsztacie pt. „Pedagog przyszłości”, opracowanym i przeprowadzonym przez pracowników Zakładu Psychopedagogiki Kreatywności – dr. Jacka Gralewskiego, dr. Aleksandrę Gajdę i dr. Ewę Wiśniewską. Inspiracje, będące wynikiem warsztatu, zostaną wkrótce wykorzystane w procesie modyfikacji programu kierunku Pedagogika.

dr hab. Danuta Uryga, prof. APS



Fot. Danuta Uryga

# Wciąż trwa

Swoje cykliczne spotkania rozpoczął również prężnie działający Zespół Tutorów i Tutorerek, który 8 października on-line rozpoczął swoje pierwsze w tym roku akademickim zebranie. Koordynatorem Zespołu ds. Wdrażania Tutoringu na APS jest dr Monika Czyżewska, która bardzo sprawnie kieruje tym przedsięwzięciem. Spotkania odbywają się w piątki w godzinach 14.00–15.00.

Szkoła Doktorska APS zaprasza do udziału w otwartych seminariach doktoranckich organizowanych w formie dyskusyjnych spotkań naukowych w oparciu o prezentację koncepcji

rozpraw doktorskich w formie stacjonarnej w czwartki w godz. 11.40–13.15 w sali 1109, oraz w aplikacji Ms Teams (szczegółowych informacji udziela mgr Katarzyna Błachnio, kblachnio@aps.edu.pl)

Inspirującymi wydarzeniami są „Ogrody Nauki”, których najbliższe spotkanie zaplanowane jest już w nowym roku kalendarzowym oraz „Ogrody dydaktyki”, które odbędą się już pod koniec listopada, a tematyka skupiać się będzie wokół studenckich kół naukowych.

dr Anna Górka-Strzałkowska

OTWARTE SEMINARIA DOKTORANCKIE Szkoła Doktorska APS		Akademia Pedagogiki Specjalnej Instytut Pedagogiki ul. Karłowicza 102 60-200 Poznań
12.12.2019 / 30.04.2020 TRANSFORMACYJNE PRZETWARTANIE WRODZONYCH UPRIEDZEŃ – Z OJCA NA SYNA. JAKIE SĄ KLUCZOWE SPOROŚCI REDUKOWANIA TENDENCJI DO WRODZONEGO INTERPRETOWANIA SYTUACJI SPOŁECZNYCH? oponenci: prof. Hana Szabrowska, doc. dr hab. Marja Bobelska	20.03.2020 / 07.05.2020 ORIENTACJA PROSPOŁECZNA JAKO WYNIK ZALEŻNOŚCI MIĘDZY ŚMĄTĄ, ZDOLNOŚCIĄ DO SAMODOCENIENIA I PRZYJMOWANYMI PERSPEKTYWAMI CZASOWYMI. oponenci: prof. Ireneusz Jędrzejewski-Szmajda, doc. dr hab. Waleria Nowakowska	
19.12.2019 / 26.03.2020 ZAANGAŻOWANIE W PRACIE I WYPALENIE ZAWODOWE WSKAZUJĄCYMI MEDIUJĄCĄ ROLA SPECYFICZNOŚCI PSYCHICZNEJ ORAZ POSTAWOWOŚĆ SAMOWARTOŚCIOWANIA. oponenci: prof. Lidia Górska, doc. dr hab. Krystyna Suda	27.02.2020 / 23.04.2020 ZDROWIE PSYCHICZNE I RESULATY OSÓB Z CHOROZAMI UKŁADOWYMI TKANKI ŁĄCZNEJ. oponenci: prof. Ireneusz Jędrzejewski-Szmajda, doc. dr hab. Waleria Nowakowska	
16.01.2020 / 05.03.2020 RÓŻNICE PŁCI W ASD – KONSTRUKCJA FINITYWU ZWIĘZOSÓW oponenci: dr hab. Ewa Czarna-Palusz	12.03.2020 / 18.04.2020 ROZPOWIEDZIENIAMI NAŁOŻONYCH ZACHOWAŃ BEZWIĄZANYCH Z PRZEMOCY W DOMU W GRUPIE OSÓB UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKOWYCH SUBSTANCJI ORAZ UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU W PORÓWNIANIU Z GRUPĄ NORMATYWNĄ. oponenci: prof. Paweł Stronowski, doc. dr hab. Ewa Czarna-Palusz	
23.01.2020 / 14.05.2020 POZYCJA MALOLECICHYCH MATEK W BOHUI W ZWIĄZKU Z PERSPEKTYWIE PRAW OZECIA: PARSADY, POSTULATY I WYZWIANIA INSTYTUCJONALNE W TEORII I PRAKTYCE. oponenci: prof. Anna Ciołkiewicz, doc. dr hab. Dagmara Kucharska	19.03.2020 / 15.06.2020 SZKOLENIE SAMODZIOJNOŚCI POZYTYWNE I NEGATYWNE CZYNNIKI PSYCHOLOGICZNE ZWIĄZANE Z SAMODOCENIENIEM. oponenci: prof. Zdzisław Dzierżewski, doc. dr hab. Lidia Górska	
30.01.2020 / 04.06.2020 MIZIA I W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ. SZUKANIE ANGAŻOWANIA SPOŁECZNEGO NA PRZYKŁADZIE ANIAŁI HISTORYCZNYCH W WARSZAWIE W KEDYOWNIE I BUDOWACH. oponenci: prof. Barbara Ptaszewska, doc. dr hab. Aleksandra Krętor	WYKŁADY sala 1109, budynek A, I piętro w godz. 13:30 - 15:00	

W październiku 2020 roku w ramach Programu Ministerstwa Edukacji i Nauki „Mistrzowie Dydaktyki” uruchomiony został na APS program tutorski. 19 tutorek i tutorów wspartych wiedzą i umiejętnościami zdobytymi podczas wyjazdów szkoleniowych i kursów online organizowanych przez europejskie uniwersytety, rozpoczęło pracę z 75 tutorantami (tutees). Osobą, która koordynuje całym projektem jest dr Monika Czyżewska – zaangażowana i bardzo oddana swojej pracy.

W październiku tego roku do grona tutorskiego dołączyło 7 kolejnych tutorek. W programie obecnie uczestniczy ponad sto tutees (średnio po 3–4 osoby u 1 tutora/tutorki). Co istotne, tutoranci uczestniczą w programie dobrowolnie i bez możliwości otrzymania punktów ECTS za udział. Część tutees będzie pracować w sumie przez 5

## Mistrzowie dydaktyki

*Program tutorski ma już rok!*

semestrów, a część – krócej, w zależności od tego, kiedy dołączają do programu.

Praca tutorska najczęściej realizowana jest w formie pracy w małej grupie (1 tutor/ka i kilkoro studentów) lub w formie indywidualnego spotkania tutor/ka-tutee. Rzadziej oznacza pracę w dużej grupie (np. ćwiczeniowej – minimum kilkanaście osób) – nie tyle jest wówczas tutorialem, co próbą zastosowania w pracy z grupą bardziej efektywnych technik/narzędzi dydaktycznych, poznanych w trakcie szkoleń z tutoringu i aktywizujących metod pracy. Tutoriale są w swojej formule zróżnicowane, w zależności od potrzeb tutora czy tutee (oraz uzgodnień między nimi) i polegają na:

– omawianiu lektur/tematów, które wybiera sam/a student/ka lub robi to wspólnie z tutorem/ką;

– pracy nad projektem badawczym/artystycznym tutee;

– współpracy tutora i tutee nad projektem badawczym/artystycznym realizowanym przez tutora, do którego dołączył student;

– wsparciu tutee w realizacji obowiązków uczelnianych.

Studenci chwalą sobie przede wszystkim możliwość kształtowania swojej ścieżki rozwoju zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, uważność tutora/ki i indywidualne traktowanie, nieformalną i serdeczną atmosferę podczas tutoriali („Tutoring to najlepszy projekt, jaki spotkałem w ramach edukacji” – to słowa anonimowego uczestnika z badania ewaluacyjnego przeprowadzonego na koniec roku akademickiego). Tutorzy zaś doceniają chęć do pracy studentów i ich wytrwałość.

W tym roku akademickim tutorki i tutorzy co piątek mają

możliwość uczestniczenia w spotkaniach całego grona tutorskiego. Omawiane są sprawy bieżące, planowane kolejne wydarzenia dla całej społeczności tutees, ustalane są priorytety na kolejne semestry oraz nasze spostrzeżenia na temat ministerialnej organizacji programu „Mistrzowie Dydaktyki”.

Ważną częścią naszej działalności stała się inicjatywa tutorskich spotkań międzyuczelnianych, rozpoczęta wiosną tego roku: wyjątkowe zaangażowanie naszych tuterek, tutorów i tutees stało się dla nas motorem do wyjścia poza naszą Akademię. Na międzyuczelniane spotkania zaprosiliśmy koordynatorów i miłośników

tutoringu z kilkunastu uczelni w Polsce. W grudniu odbędzie się piąte takie spotkanie.

Przed nami bardzo miłe wydarzenie: 26 listopada po raz pierwszy zobaczymy się wszyscy „na żywo” – mamy pierwsze integracyjne spotkanie całej społeczności tutees i tutorów.

dr Monika Czyżewska

## Przed nami...

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie była jednym z organizatorów Krajowej Konferencji Diagnostyki Edukacyjnej. W tym roku również przyłączyła się do tego przedsięwzięcia. W dniach 18-20 listopada 2021 roku odbędzie się on-line XXVII Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej pod nazwą „Zdalna i bezpośrednia diagnostyka edukacyjna”. Wszystkich zainteresowanych odsyłam do strony: <https://www.ptde.org>

Wydarzenie on-line „Jak podjąć współpracę interdyscyplinarną z naukami humanistycznymi i społecznymi: rekomendacje dla badaczy i instytucji”, skierowane nie tylko do osób prowadzących badania naukowe, lecz także do personelu administracyjnego i kierowniczego, jednostek naukowych czy instytucji finansujących badania miało na celu prezentację najważniejszych wniosków z projektu SHAPE-ID czyli zestawu

rekomendacji dotyczących zwiększenia roli nauk humanistycznych i społecznych (HS) w badaniach interdyscyplinarnych. Spotkanie to odbyło się 28 października 2021 roku o godzinie 10.00<sup>1</sup>.

Wydarzeniem, do udziału w którym zaprasza nas gorąco Pani Dyrektor, prof. APS Danna Uryga, jest „Żywa Biblioteka”. Pracownicy Instytutu Pedagogiki tworzą uczelniany zespół współorganizujący z Fundacją RUBIN Warszawskie Święto Żywej Biblioteki. Żywa Biblioteka to miejsce, gdzie tradycyjną książkę zastępuje Żywa Książka – oprawą tej książki nie jest papier, ale żywy człowiek, a treścią nie baśń, ale prawdziwe życie. To przestrzeń spotkań ludzi, którzy nie boją się rozmawiać na trudne tematy. W praktyce Żywa Biblioteka to możliwość głębokiej, ciekawej rozmowy. Katalog wszystkich ŻYWYCH KSIĄŻEK: [www.fundacjarubin.org](http://www.fundacjarubin.org)

Na 15 grudnia 2021 roku została przeniesiona konferencja „Na drodze do twórczości i mistrzostwa”, która będzie poświęcona pamięci prof. Andrzeja Góralskiego, wieloletniego pracownika naszej uczelni. Spotkanie rozpocznie się o godzinie 12.00 w sali Senatu APS i będzie nawiązywać do wyników pracy naukowej i pedagogicznej Profesora. Przewidziano następujący porządek obrad: Wystąpienia okolicznościowe; Prezentacja treści wieloautorskiej monografii Na drodze do twórczości i mistrzostwa; Wypowiedzi wspomnieniowe. W imieniu prof. Jana Łaszczyka serdecznie zapraszamy wszystkich zainteresowanych.

Przed nami jeszcze wiele interesujących, owocnych spotkań naukowych, szkoleń i konferencji o których będziemy informować na bieżąco. Dzieje się.

dr Anna Górka-Strzałkowska  
dr Maria Trzcińska-Król

<sup>1</sup> Więcej szczegółowych znajdziecie Państwo pod adresem: <https://ibl.waw.pl/pl/o-instytucie/pracownie-i-zespoły/centrum-humanistyki-cyfrowej/28-pazdziernika-2021-godz.10001100-online-jak-podjac-wspolprace-interdyscyplinarna-z-naukami-humanistycznymi-i-spoecznymi-rekomendacje-dla-badaczy-i-instytucji>



# Sukcesy naszych pracowników

**Dr Małgorzata Korco otrzymała grant NCN w konkursie Miniatura 5!**

Tytuł projektu „Monitorowanie wypowiedzi – źródłem zakłóceń językowych?”

Przywołanie z pamięci słowa, które oddaje to, co mówiący ma na myśli (dostęp leksykalny), jest kluczowym etapem w tworzeniu wypowiedzi językowych. Proces ten nie zawsze przebiega pomyślnie, czego przejawem może być zwolnione

tempo mowy, przejęczyczenia, stan „mam to na końcu języka”, czy zmniejszona płynność wypowiedzi. Mechanizm dostępu leksykalnego nie jest do końca poznany a źródła zakłóceń językowych mogą być wielorakie. Celem projektu jest zweryfikowanie czy monitorowanie wypowiedzi, tu rozumiane ściśle jako ocena aktywowanego

słowa pod kątem jego trafności kontekstowej, wpływa na wydajność dostępu leksykalnego. Projekt jest badaniem eksperymentalnym, w którym wykorzystane zostanie zadanie nazywania przedmiotów o różnym stopniu zgodności nazw.

dr hab. Danuta Uryga, prof. APS

## Nasze publikacje!

*Przedstawiamy kolejne sukcesy publikacyjne naszych pracowników.*

Opis bibliograficzny	Punkty
<b>Monografie</b>	
Górka-Strzałkowska Anna: Szkoła dobra na wszystko, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66879-03-4, [978-83-66879-04-1], 213 s.	100
Thuściak-Deliowska Aleksandra : Problem przemocy, znęcania się i wykluczenia rówieśniczego z perspektywy uczniów, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66879-09-6, 260 s.	100
Markiewicz Hanna, Misiaszek Kazimierz: Salezjańskie wychowanie oratoryjne na warszawskiej Pradze, 2021, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, ISBN 978-83-66879-05-8, 177 s.	100
Szymański Mirosław Józef: Edukacja w zmieniającym się społeczeństwie, 2021, Difin, ISBN 9788366491656, 230 s.	100
Szostakowska Katarzyna: Rodzinna opieka nad seniorem - trudna lekcja życia, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66879-00-3, 234 s.	100
Ostolska Magdalena: Szkoły waldorfskie w Polsce: konteksty, źródła, współczesność, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66010-42-0, 374 s.	100
Duda Ewa: Uwarunkowania efektywności kształcenia w liceum dla dorosłych, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66879-07-2, 144 s.	100
Wolan-Nowakowska Mariola: Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością intelektualną: od zależności ku samodzielności życiowej, 2021, Difin, ISBN 978-83-66491-28-1, 164 s.	100
Jegier Aneta, Kwiatkowski Stefan T., Szurowska Beata: Nauczyciel w obliczu szans i zagrożeń współczesnego świata. W perspektywie kształcenia i pracy zawodowej , 2021, Difin, ISBN 978-83-66491-68-7, 240 s.	100

Heland-Kurzak Krystyna: Dziecięca kreacja obrazu Boga i religijności - perspektywa pedagogiczna, 2021, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, ISBN 978-83-66010-87-1, 200 s.	100
<b>Czasopisma</b>	
Forthmann Boris, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Karwowski Maciej: How reliable and valid are frequencybased originality scores? Evidence from a sample of children and adolescents, Thinking Skills and Creativity, vol. 41, nr September, 2021, s. 1–15, DOI:10.1016/j.tsc.2021.100851	140
Gajda Aleksandra Barbara, Gralewski Jacek: Attention effect on student's creative self-efficacy and the role of gender, Thinking Skills and Creativity, nr 41, 2021, s. 1–12, DOI:10.1016/j.tsc.2021.100892	140
Heland-Kurzak Krystyna, Holmes Sarah: Investigating the impact of covid-19 socialisation restrictions on children's spiritual well-being: case studies from Poland and the UK, International Journal of Children's spirituality, nr August, 2021, s. 1–10, DOI:10.1080/1364436X.2021.1971164	100
Kulesza Marta, Odrowąż-Coates Anna, Perkowska-Klejman Anna: Suicide rates amongst adolescents. A mental health practitioner's perspective in Poland and a global, Big Data context, Resocjalizacja Polska, nr 21, 2021, s. 461–486, DOI: 10.22432/pjsr.2021.21.26	70
Lebuda Izabela, Sorokowski Piotr, Groyecka- Bernard Agata, Marczak Michalina, Gajda Aleksandra Barbara, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Karwowski Maciej: Creativity, Mating, and Reproductive Successes Outside the WEIRD World, Creativity Research Journal, nr January, 2021, DOI:10.1080/10400419.2020.1870816	70
Odrowąż-Coates Anna: Definitions of sustainability in the context of gender, Sustainability, vol. 13, nr 12, 2021, s. 1–12, DOI:10.3390/su13126862	70
Odrowąż-Coates Anna, Kostrzewska Dagmara: A retrospective on teenage pregnancy in Poland: Focussing on empowerment and support variables to challenge stereotyping in the context of social work, Child and Adolescent Social Work Journal, Kluwer Academic/Plenum Publishers, vol. 38, nr 2, 2021, s. 165–174, DOI:10.1007/s10560-020-00735-8	70
Romaniuk Miłosz Wawrzyniec: The Role of Sail Training as a Factor Strengthening the Hardiness of Extraordinary Youth, Przegląd Badań Edukacyjnych, vol. 32, nr 1, 2021, 179–192, DOI:10.12775/PBE.2021.010	70
Heland-Kurzak Krystyna: Doświadczenie jako kategoria religijności dziecka w dyskursie pedagogicznym, Rocznik Teologiczny ChAT, vol. 63, nr 1, 2021, s. 289–317, DOI:10.36124/rt.2021.11	70
Perkowska-Klejman Anna, Odrowąż-Coates Anna: Polish Perspective on the Reflective Judgement Level Amongst Students of the Erasmus Programme, Przegląd Badań Edukacyjnych, vol. 32, nr 1, 2021, s. 23–39, DOI:10.12775/PBE. 2021.002	70
Odrowąż-Coates Anna, Perkowska-Klejman Anna: The English language as a reflective judgement component in the intercultural Erasmus exchange to and from Poland, Edukacja Międzykulturowa, nr 1(14), 2021, s. 178-192	70
Karwowski Maciej, Zielińska Aleksandra, Jankowska (Dziedziewicz) Dorota Maria, Strutyńska Elżbieta, Omelańczuk Iwona, Lebuda Izabela: Creative lockdown? A daily diary study of creative activity during pandemics, Frontiers in Psychology, vol. 12, nr February, 2021, s. 1–8, DOI:10.3389/fpsyg.2021.600076	70
Korko Małgorzata, Coulson Mark, Jones Alexander, de Mornay Davies Paul: Types of interference and their resolution in monolingual word production, Acta Psychologica, vol. 214, nr March, 2021, s. 1–15, DOI:10.1016/j.actpsy.2021.103251	70

Dane zaczerpnięte z Bazy Wiedzy APS, dzięki uprzejmości Pani dyrektor biblioteki Joanny Potęgi.  
Dziękujemy.

# Piszemy

Mamy przyjemność przedstawić kolejne czasopismo naukowe, które pod swoimi skrzydłami ma nasza Alma Mater. „Problemy Opiekuncko-Wychowawcze”, to pismo z długimi tradycjami, głęboko osadzone w świadomości wielu pokoleń humanistów. Ukazuje się od 1961 roku (10 numerów w roku), a więc jesteśmy świadkami obchodów diamentowego jubileuszu istnienia periodyku! Gratulacje! Trzymamy kciuki za dalszy rozwój i sukcesy.

## 60 Lat PROBLEMY OPIEKUNCKO WYCHOWAWCZE

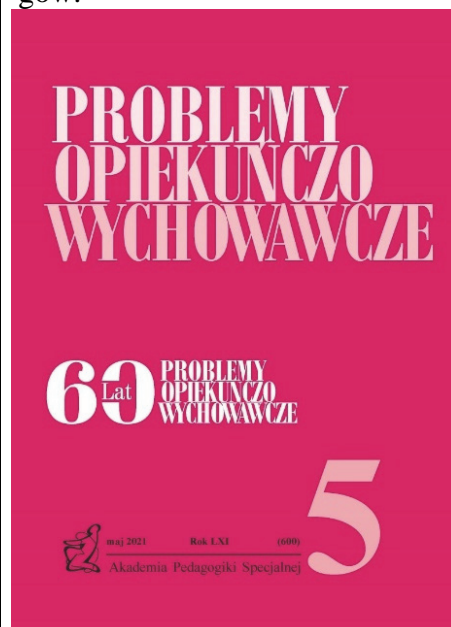
W związku z sześćdziesiątą rocznicą urodzin Pisma, Rektor Barbara Marcinkowska pisała na stronie Uczelni: „Przyjęty przed laty profil i niestrudzone działania osób współtworzących czasopismo, przyczyniają się do tego, że „Problemy Opiekuncko-Wychowawcze” niezmiennie pozostają nie tylko źródłem wiedzy i inspiracji, lecz także platformą integrującą teoretyków oraz praktyków”. Słowa te stanowią niemałą zachętę do podjęcia współpracy naukowej dla tych z nas, którzy poruszają się w podobnych obszarach zainteresowań badawczych. Prestiż Pisma w 2021 roku, z pewnością umocniły zmiany na Liście ministerialnej, w wyniku których zostało mu przyznane 40 punktów.

Pierwszym wydawcą miesięcznika było Ministerstwo Oświaty i Wychowania, później Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie, a od stycznia 2017 roku funkcję tę pełni Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, z Redaktorem Naczelnym w osobie Profesor Józefy Bałachowicz. Czasopismo ukazuje się w tradycyjnej, papierowej formie, jak i w pełnotekstowej elektronicznej wersji.

Tematyka pisma skupia się wokół szeroko rozumianych problemów opieki, wychowania, wsparcia społecznego, problematyki rodziny, rodzicielstwa socjopedagogicznego modelu dzieciństwa i dziecka w kręgu szkoły i innych instytucji opiekuńczo-wychowawczych. Warto podkreślić, że „POW” pozostały wiernie przez 60 lat, idei troski o dziecko i jego prawa w myśl korczakowskiej idei dziecka oraz dzieciństwa. W ocenie Profesorów Barbary Smilińskiej-Theiss i Wiesława Theissa pismo w obecnym kształcie „odbija, niby w lustrze, zmieniające się problemy i opieki i wychowania. Nie rezygnuje bynajmniej z przygotowania kadr socjalnych do pracy w nowych ramach formalno-prawnej opieki i pomocy społecznej. Wiele uwagi kieruje w stronę pieczy zastępczej oraz różnych rozwiązań prowadzonych przez stowarzyszenia czy środowiska lokalne wspierające dziecko i rodzinę”.

Na jego łamach prezentowane są rezultaty badań naukowych, koncepcje pedagogiczne, opisywane są nowe technologie stanowiące wsparcie dla procesów opiekuńczo – wychowawczych. Artykuły przyjęte do publikacji odnoszą się zarówno do przestrzeni funkcjonowania dzieci

i młodzieży, jak i opiekunów, kształtujących ich przyszłość, szczególnie opiekunów szkolnych – nauczycieli i pedagogów.



**Przedstawiamy kilka wskazań z „pierwszej ręki”, uzyskanych od Redaktor dr Marty Krasuskiej-Betiuk**

**Czy łatwo jest opublikować artykuł na łamach POW?**

Każdy zanonimizowany tekst poddawany jest kilkuetapowemu procesowi recenzowania. Selekcja wstępna, wewnątrzredakcyjna dotyczy problematyki, poprawności kompozycyjnej, językowej i technicznej. Recenzje treści merytorycznej opracowują zgodnie z zasadami etyki naukowej niezależni,

zewnątrzni recenzenci, naukowcy z ośrodków polskich i zagranicznych, znawcy zagadnień szczegółowych, specjaliści w danej dziedzinie.

#### **Jakie kryteria i wymogi stawia przed autorami Redakcja?**

Zgodność z profilem czasopisma, poprawność merytoryczna i metodologiczna, poprawność językowa, oryginalność ujęcia, wartość naukowa wypowiedzi.

#### **Jak długo oczekuje się na weryfikację?**

To zależy od recenzentów, średnio 3 miesiące

#### **Jeśli artykuł zostanie uznany za godny zainteresowania, z jaką konkurencją muszą liczyć się autorzy?**

Konkurencja jest duża, a zainteresowanie publikowaniem

ogromne, kolejka tekstów dość szybko wypełnia objętość 10 numerów rocznie już w pierwszym kwartale danego roku kalendarzowego, średnio proces wydawniczy trwa od pół do roku od momentu przesłania tekstu do redakcji.

#### **Dziękujemy serdecznie.**

Koleżanki i Koledzy. Trzeba się więc bardzo postarać i bardzo spieszyć, ale wszystko jest możliwe!

POWODZENIA

Tekst powstał przy wsparciu Marty Krasuskiej-Betiuk. Za wszelkie uwagi i wskazówki bardzo dziękujemy.

dr Magdalena Ostolska

#### **Adres redakcji:**

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, ul. Szczęśliwicka 40, 02-353 Warszawa, tel. bezp.: +48 22 589 36 76 centrala: +48 22 589 36 00 wew. 1219 e-mail: [redakcjapow@aps.edu.pl](mailto:redakcjapow@aps.edu.pl)

Wydawca:

Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej  
www:

<http://www.aps.edu.pl/uczelnia/wydawnictwo.aspx>

## Jak publikuję...

Zostałam zaproszona do pomysłu podzielenia się na łamach „Czwartego pietra” swoim doświadczeniem w publikowaniu w czasopiśmie zagranicznych. I tak chciałabym, żeby to było zrozumiane, nie jako budowanie swojej ścieżki naukowej czy innej, tylko jako pojedyncze doświadczenie w tym konkretnym obszarze. Myślę, że w nauce warto dzielić się swoją wiedzą, szczególnie w miejscach, które idealnie zostały do tego przygotowane. Wydaje mi się, że czasopisma, które specjalizują się w tematyce nas interesującej są właśnie tymi przestrzeniami, w których warto być. To bywanie wyraża się właśnie od wejścia w tą przestrzeń na początku swoich poszukiwań naukowych. Można powiedzieć, że takim pierwszym krokiem jest po prostu

czytanie głównie tych prac, które w tych przestrzeniach są publikowane. W moim przypadku są to przede wszystkim prace publikowane w angielskojęzycznych czasopiśmie. Wchodzę w relację z tym światem, próbując zrozumieć mechanizmy, które tam działają. Po drugie bywa, że wtedy najczęściej zaczynam formułować swój szczegółowy obszar badawczy, coraz więcej czasu poświęcam czytaniu i rozeznawaniu, a w następstwie formułowaniu swojego projektu badawczego. Tutaj wchodzę w relacje z moimi przyjaciółmi z pracy, konsultuję swoje pomysły, rozeznaję czy ten pomysł ma przysłowiowe „ręce i nogi”. Jak tylko „przemieję” temat jak najdrobniej się da, wtedy działam – badam, sprawdzam. W następstwie czego, następuje trzeci

i ostatni moment – pisanie tekstu, choć samo pisanie pojawia się już na etapie pierwszym – każdą bowiem myśl spisuję od razu „na czysto” w ramach tekstu naukowego wraz z odpowiednią bibliografią. Mam taki swój sposób, że piszę od razu w języku, w którym zamierzam publikować, ale jestem przekonana, że to jest „mój” sposób, każdy inny jest dobry. Mamy na uczelni wspaniały projekt tłumaczeń i jak najbardziej warto z tego korzystać. Przed wysłaniem tekstu do czasopisma zawsze wysyłam swój tekst do kogoś z moich przyjaciół, którzy czytają i nanoszą mnóstwo swoich uwag. I po tych poprawkach wysyłam swoją pracę do czasopisma.

dr Krystyna Heland-Kurzak

# Wyszukiwanie czasopism w Bazie Wiedzy APS

*W Bazie Wiedzy dostępna jest aktualny wykaz czasopism naukowych ogłoszony przez Ministra Edukacji i Nauki.*

Wielokrotnie słyszymy, że na sukces wydawniczy ogromny wpływ ma znajomość pisma, w którym chcielibyśmy zobaczyć swój tekst. Podstawową więc umiejętnością musi być poruszanie się w ogromnej liczbie czasopism, wyszukiwanie ciekawych dla nas tematów, swobodny do nich dostęp. Poniższe instrukcje, dotyczące wykorzystania bazy danych, a przygotowane dla nas przez przychylną i otwartą kadrę Biblioteki APS,

są dla tych, którzy dopiero rozważają możliwość stworzenia tekstu dla czasopisma naukowego, ale też dla tych, którzy po prostu chcą sobie poczytać...

A te kolorowe ikonki obok tytułu czasopisma na liście to określenie polityki otwartego dostępu danego wydawcy :)

Lista jest publicznie dostępna przez stronę główną Bazy Wiedzy APS w zakładce „Więcej”, w której należy wybrać: „Baza

czasopism”. Korzystanie z bazy nie wymaga logowania (rys. 1).

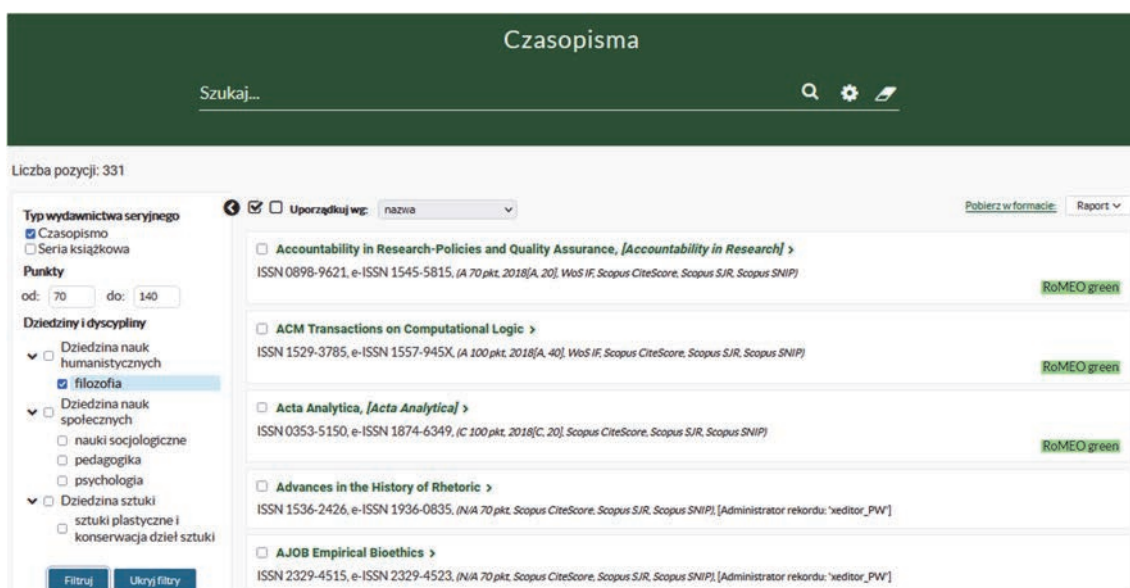
Listę czasopism można filtrować wg dyscyplin ewaluowanych w naszej Uczelni, a także stosując ograniczenia punktacji (od-do). Po wyborze kryteriów należy kliknąć przycisk „Filtruj” (rys. 2).

Wyniki filtrowania można porządkować wg kryteriów takich jak, m.in. nazwa czy punktacja. Wtedy lista wyników zostanie automatycznie przeładowana zgodnie z dokonanym wyborem.

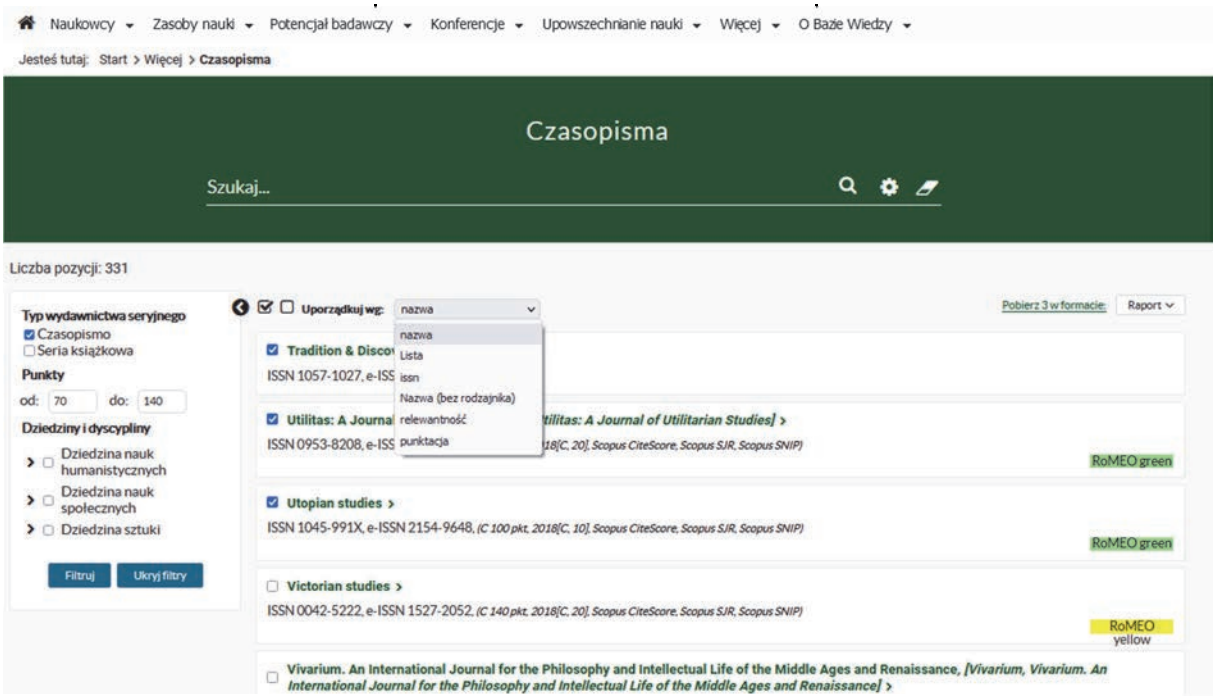
Wyniki wyszukiwania można również pobrać w formie raportu (wersja html). W tym celu należy zaznaczyć wybrane lub wszystkie czasopisma i wybrać opcję „Pobierz w formacie”. Wygenerowana zostanie nowa strona internetowa, którą można wydrukować lub zapisać z poziomu przeglądarki (rys.3)



Rys. 1. Baza czasopism (bw.aps.edu.pl)



Rys. 2. Opcje wyszukiwania (bw.aps.edu.pl)



Rys. 3. Filtr (bw.aps.edu.pl)

Na liście przy każdym tytule znajduje się informacja o historycznej oraz aktualnej punktacji. Przy opisie pojedynczego tytułu widać ponadto, które wskaźniki do oceny czasopism mają zastosowanie do danego tytułu oraz typ polityki archiwizacyjnej wydawcy pobrany z serwisu Sherpa RoMEO (rys. 4).

SHERPA (Securing a Hybrid Environment for Research Preservation and Access) prowadzi bazę danych RoMEO, która zawiera informacje o prawach

pozostawianych autorom przez największych wydawców czasopism naukowych w ramach podpisywanych umów o przeniesienie praw autorskich.

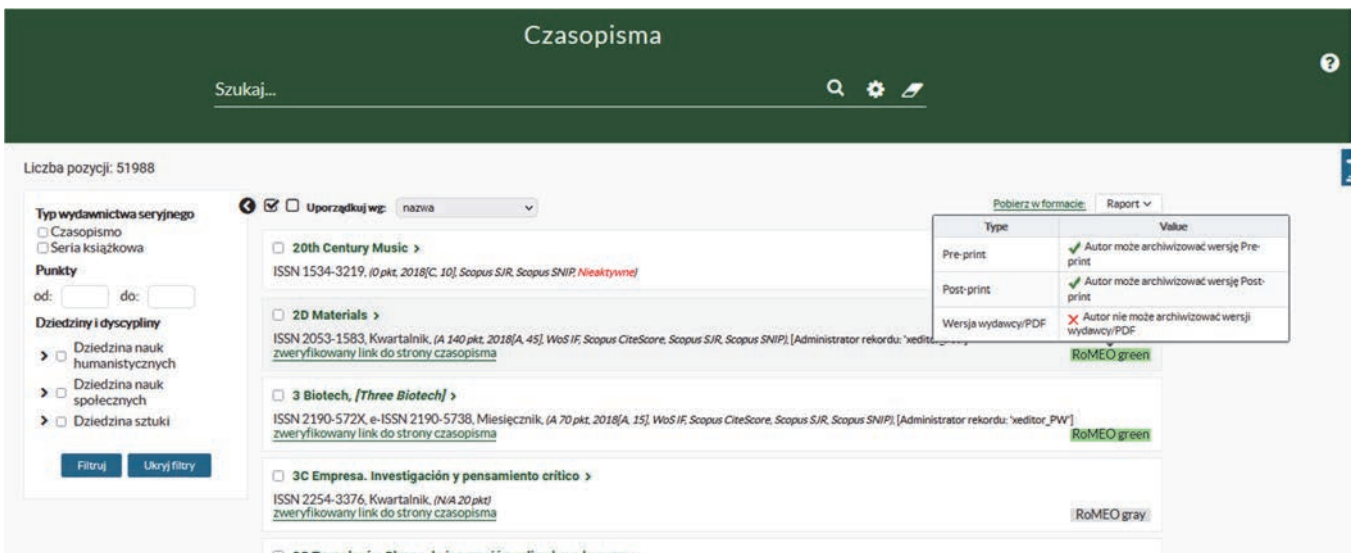
Baza SHERPA/RoMEO przydziela wydawcom jeden z czterech kolorów, stosownie do ograniczeń nakładanych przez stosowane przez nich umowy o przeniesienie praw. Oznaczenia te są szeroko używane przez społeczność Open Access:

- wydawcy ZIELONI zezwalają na archiwizację preprintów i postprintów,

- wydawcy NIEBIESCY zezwalają na archiwizację postprintów,
- wydawcy ŻÓŁCI zezwalają, na archiwizację preprintów
- wydawcy BIALI nie zezwalają na archiwizację żadnych materiałów (lub z ograniczeniami).

<http://www.sherpa.ac.uk>

Joanna Potęga  
dr Magdalena Ostolska



Rys. 4. Wskaźniki punktacji i archiwizacji (bw.aps.edu.pl)

# Facebook dla naukowców? Gdy Baza Wiedzy już nie wystarcza...

*Rozpoczynanie artykułu o serwisach społecznościowych dla naukowców od słów „w dobie błyskawicznego dostępu do informacji trzeba być widocznym w Internecie, by istnieć w naukowym świecie” wydaje się być niepotrzebne, ze względu na oczywistość tego stwierdzenia.*

Polskie szkoły wyższe starają się skłonić lub wręcz wymusić na pracownikach naukowych utrzymywanie aktualnego profilu w uczelnianych Bazach Wiedzy. Są to działania kronikarskie, słuszne z punktu widzenia ochrony przed zapomnieniem i chęci ułatwienia dostępu do danych, polegające na digitalizacji jeżeli nie całego dorobku naukowego pracowników, to chociaż spisu ich publikacji, osiągnięć naukowych, zrealizowanych projektów badawczych czy też wystąpień na konferencjach. Aktualny profil w Bazie Wiedzy jest lokalną wizytówką naukowca, która pozwala studentom dowiedzieć się czegoś o swoim wykładowcy, współpracownikom i przełożonym umożliwia być na bieżąco z dorobkiem i aktywnością naukową danej osoby, a samemu zainteresowanemu ułatwia utrzymanie informacji o swoim dorobku zagregowanych w jednym miejscu. Baza Wiedzy jest jednak pozbawiona szerszego zasięgu i nie jest dobrze indeksowana przez wyszukiwarki, przez co opieranie swojego naukowego wizerunku w Internecie jedynie na profilu w Bazie Wiedzy bardzo ogranicza szanse na bycie znalezionym przez osoby poszukujące publikacji na dany temat.

Rozwiązaniem dla osoby chcącej by jej dorobek był widoczny w Internecie, by

naukowcy z innych ośrodków mogli znaleźć jej publikacje albo nawiązać z nią kontakt jest stworzenie i utrzymywanie profili w serwisach, które można w dużym uproszczeniu nazwać serwisami społecznościowymi dla naukowców. Takimi międzynarodowymi serwisami są ResearchGate.net i Academia.edu. Podobną, choć nieco inną rolę pełni wyszukiwarka Google Scholar. Istnieją także rodzime, polskie serwisy służące do spisywania swojego dorobku takie jak Inventorium ([inventorium.opi.org.pl](http://inventorium.opi.org.pl)) czy Polska Bibliografia Naukowa ([pbn.nauka.gov.pl](http://pbn.nauka.gov.pl)). Do wspomnianych miejsc warto dodać ORCID.org, gdzie również istnieje możliwość dodawania informacji o swoich publikacjach, Repozytorium Centrum Otwartej Nauki ([depot.ceon.pl](http://depot.ceon.pl)), gdzie można umieszczać swoje publikacje, które będą widoczne i dostępne do ściągnięcia dla innych osób lub Mendeley, czyli serwis i oprogramowanie służące zarządzaniu publikacjami, dzieleniu się nimi i ich wyszukiwaniu.

ResearchGate, międzynarodowy serwis społecznościowy dla naukowców wszystkich dyscyplin pełni podobną rolę co LinkedIn w świecie korporacyjnym. RG umożliwia prowadzenie profilu, w którym naukowiec może umieścić informacje o swoich zainteresowaniach naukowych, miejscu zatrudnienia,

prowadzonych badaniach czy zrealizowanych projektach. Stanowi też bazę danych publikacji, które naukowcy udostępniają na swoich profilach w otwartym dostępie. Większość publikacji można za darmo pobrać, a o udostępnienie pozostałych można poprosić autorów dwoma kliknięciami. Wprowadzone do bazy danych publikacje najczęściej posiadają widoczne dla innych użytkowników abstrakty, bibliografie, a także statystyki dotyczące wyświetleń, pobrań czy cytowani danego tekstu. Co więcej, w łatwy sposób można skontaktować się z osobami posiadającymi konta na RG, zadawać pytania w grupach naukowców zajmujących się podobną dyscypliną oraz odpowiadać na pytania innych osób.

Umieszczając publikację na swoim koncie na RG można dla niej wygenerować numer DOI (ang. Digital Object Identifier), czyli cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego, który jest na stałe przypisywany do danego dokumentu. Pozwala to łatwiej rejestrować publikacje oraz ułatwia ich odnajdywanie przez zainteresowane osoby. Zwiększa zatem dostęp do publikacji i ułatwia ich indeksowanie w wyszukiwarkach, dzięki czemu umożliwia wzrost liczby cytowani. Numery DOI źródeł, jeżeli takowe zostały im nadane, podaje się także w bibliografii. Możliwość nadawania DOI jest

ważna. Pozwala na wykorzystanie narzędzia stosowanego na całym świecie przez wszystkie, cieszące się uznaniem i prestiżem wydawnictwa naukowe. Ponadto, DOI jest elementem kluczowym dla oprogramowania wspomagającego proces tworzenia publikacji takiego jak menedżery źródeł i programy do tworzenia bibliografii.

RG jest w pełni darmowym serwisem, wspierającym otwartą naukę i dostęp do wiedzy. To nie podoba się wydawcom, którzy pobierają wysokie opłaty za dostęp do pojedynczych artykułów. Nie zmienia to faktu, że RG nadal jest największą, międzynarodową bazą z publikacjami, chcącą łączyć osoby zajmujące się nauką i uczynić ją otwartą i dostępną dla wszystkich.

Academia.edu jest serwisem podobnym do RG, choć aby mieć możliwość korzystania z pełnej funkcjonalności serwisu, w tym posiadania dostępu do informacji kto cytuje nasze prace, kto je wyszukuje i kto odwiedza nasz profil, a także możliwości stworzenia osobistej strony-wizytówki oraz ustawienia niektórych powiadomień trzeba wykupić abonament Academia Premium za równowartość około 99 USD rocznie. Darmowe konto, pozwalające na podstawową funkcjonalność udostępniania i poszukiwania publikacji absolutnie wystarcza.

Nieco innym serwisem jest Google Scholar. To wyszukiwarka tekstów naukowych, gdzie

można (a nawet należy) założyć własne konto. Funkcje społecznościowe są ograniczone do minimum. W swoim profilu można ustawić zdjęcie, afiliację oraz pięć słów kluczowych, dotyczących naszych zainteresowań naukowych. Reszta to lista publikacji, wraz ze statystykami dotyczącymi ich cytowani. Można dodawać je ręcznie, lub czekać, aż Google Scholar samemu je zindeksuje i doda do naszego profilu. W pierwszym przypadku informację o publikacji umieszczamy natychmiast po ukazaniu się tekstu i jest ona dodawana do profilu gdy tylko klikniemy przycisk OK. Drugi sposób zajmuje więcej czasu i nie ma stu-procentowej skuteczności, głównie ze względu na to, że niektóre wydawnictwa są słabo indeksowane, albo nie są indeksowane w ogóle. W przypadku rozdziałów w monografiach pokonferencyjnych czekanie na automatyczne dodanie publikacji do profilu mija się z celem. Wtedy z pomocą przychodzi ręczne wprowadzenie informacji o tekście do profilu, bądź użycie repozytorium typu CeON.

Kolejny serwis to Repozytorium Centrum Otwartej Nauki, które jest bazą zawierającą ok. 20 tys. polskich publikacji. Jak już wspomniano ResearchGate i Academia.edu umożliwia zdeponowanie publikacji w bazie, ale nie posiada innych funkcjonalności społecznościowych. Jego zaletą jest to, że jest dosyć dobrze indeksowane przed Google Scholar, co przekłada się na

szybkie pojawienie się informacji o publikacji w naszym profilu na Scholar, jeżeli tylko odpowiednio opiszemy wysyłałą do CeONu publikację.

Polska Bibliografia Naukowa jest portalem Ministerstwa Edukacji i Nauki, który gromadzi informacje o dorobku publikacyjnym polskich naukowców i jednostek naukowych. Stanowi część Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on. PBN jest odpowiedzią na światowe serwisy typu RG. Nie posiada funkcji społecznościowych.

Bycie naukowcem widocznym w Internecie i przez to łatwym do odnalezienia oraz udostępnianie własnego dorobku w otwartym dostępie istotnie zwiększa zasięg publikacji, poszerza audytorium, a także ułatwia nawiązywanie międzynarodowych kontaktów. Udostępnianie własnych tekstów musi odbywać się z poszanowaniem prawa, czyli należy to czynić za zgodą wydawcy, która jest niepotrzebna, gdy naukowiec nie przeniósł na wydawcę autorskich praw majątkowych.

Założenie kont na wyżej wymienionych serwisach i ich prowadzenie nie jest trudne. Utrzymanie aktualnych profili nie jest pracochłonne ani czasochłonne. Warto to robić na bieżąco i regularnie, żeby istnieć i być widocznym w wirtualnym świecie naukowym.

dr Miłosz Romaniuk



# Egzaminowanie zdalne z perspektywy studentów i wykładowców

*Nauczanie zdalne w APS w trakcie pandemii trwało trzy semestry. Pierwszy był poświęcony adaptacji do nowej sytuacji, zarówno ze strony uczelni i nauczycieli akademickich oraz studentów. Pod jego koniec przeprowadzono badania, dotyczące postrzegania zdalnej edukacji kryzysowej przez studentów i wykładowców.*

Na podstawie zebranych danych przedstawiono rekomendacje mogące podnieść jakość kształcenia. Po drugim semestrze powtórzono badania przy pomocy ulepszanego narzędzia, pozwalającego na uchwycenie jakościowego i ilościowego charakteru wprowadzonych zmian. Z wypowiedzi respondentów wyłonił się jeden, newralgiczny dla dużej liczby studentów i wykładowców element kształcenia akademickiego – egzaminowanie. Badania przeprowadzone po trzecim semestrze dotyczyły egzaminowania stacjonarnego oraz zdalnego, realizowanego w trakcie pandemii, postrzeganego z perspektywy zarówno egzaminowanych, jak i egzaminujących.

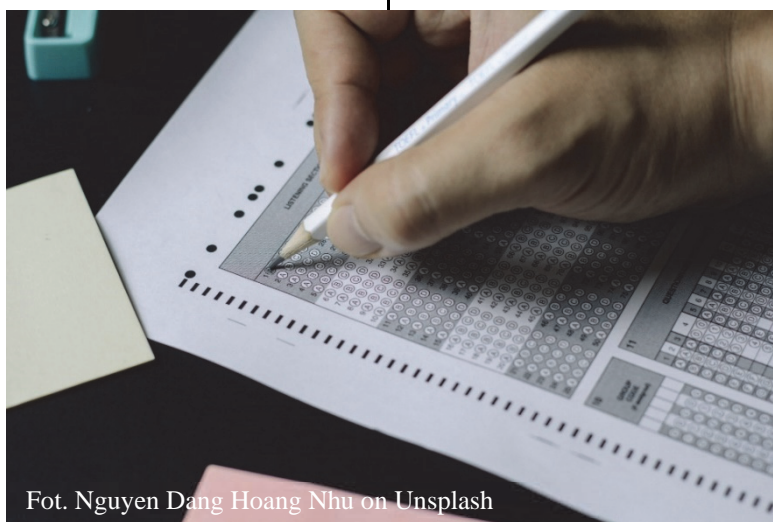
Celem badania było poznanie perspektywy wykładowców oraz studentów na egzaminowanie zdalne w Akademii Pedagogiki Specjalnej oraz próba porównania go z egzaminowaniem w sposób tradycyjny. Przedmiotem badań były, m.in. stosowane przez wykładowców formy sprawdzania wiedzy i umiejętności, motywacje kierujące ich wyborem, pojawiające się w trakcie egzaminów problemy, a także sposób uwzględniania specjalnych potrzeb egzaminowanych. Wzięto pod uwagę zdanie studentów na temat wyżej wymienionych kwestii oraz ich preferencje dotyczące sytuacji egzaminacyjnej. Dodatkowo, podjęto próbę

porównania egzaminów zdalnych ze stacjonarnymi.

W badaniu wzięło udział 36 nauczycieli akademickich, co stanowi 9,9% zatrudnionych oraz 238 studentów, co stanowi 5,5% studiujących. Nauczyciele wypowiedzieli się na temat sposobów zapobiegania nieuprawnionej pomocy w czasie egzaminu zdalnego. Konstruowali egzaminy w sposób utrudniający studentom współpracę np. ograniczając czas trwania egzaminu, wprowadzając losową kolejność pytań i odpowiedzi czy formułując pytania problemowe. Prosił także studentów o włączanie kamer w trakcie egzaminu. Kilku wykładowców uznało, że nie da się zapobiec ściąganiu, szczególnie gdy studenci biegle posługują się komputerem. Wykładowcy starali się brać pod uwagę specjalne potrzeby edukacyjne studentów w trakcie egzaminów zdalnych. Wydłużali czas

pisania egzaminów, zmieniali jego formę czy wyznaczali dodatkowy termin lub organizowali egzamin indywidualny. Spora część wykładowców deklaruje, że dotkliwie jest dla nich ściąganie i oszukiwanie przez studentów. Zaufanie wykładowców do studentów spadało, gdy np. student deklarował, że nie zdążył przesłać zaliczenia, a w praktyce nawet nie logował się w trakcie jego trwania.

Z drugiej strony, ponad dwie trzecie badanych studentów zadeklarowało, że nie korzysta z nieuprawnionej pomocy w trakcie egzaminów. Osoby, które to robią najczęściej używają notatek lub uprzednio przygotowanych plików, zawierających opracowane zagadnienia lub informacje mogące być pomocne w trakcie egzaminu. Ściąganie w trybie zdalnym jest postrzegane jako łatwiejsze, ale niektórych studentów powstrzymuje



Fot. Nguyen Dang Hoang Nhu on Unsplash

przed tym ograniczony czas egzaminu. Inni deklarują uczciwość i studiowanie dla wiedzy, a nie dla ocen. Największą bolączką studentów w trakcie egzaminów zdalnych są kwestie techniczne, presja czasu oraz wymagania wykładowców. Studenci najczęściej przygotowują się do egzaminów zdalnych opracowując notatki, czytając literaturę oraz korzystając z materiałów dostarczonych przez wykładowców.

Egzaminowanie zdalne polaryzuje studentów i wykładowców. Wśród jednych i drugich można znaleźć zagorzałych zwolenników jak i przeciwników

takiego sposobu sprawdzania wiedzy. W ocenie większości wykładowców wiele aspektów egzaminów stacjonarnych i zdalnych jest analogicznych, w tym nakład pracy niezbędny w procesie egzaminacyjnym, oceny uzyskiwane przez studentów, poziom stresu studentów i gotowość do udzielania wsparcia studentom. Znaczne różnice w opiniach badanych są widoczne przy samodzielności studentów, która jest większa przy egzaminach stacjonarnych i ściąganiu, które jest większe przy egzaminach zdalnych. Również wśród opinii studentów dominuje uznanie, że

poszczególne składniki związane z egzaminami są analogiczne w trybie stacjonarnym i zdalnym. Jedyna różnica dotyczy poziomu stresu, który jest wyższy w trakcie egzaminów stacjonarnych.

Normująca się sytuacja związana z pandemią póki co pozwala na powrót do kształcenia stacjonarnego. Wiedza i doświadczenia nabyte w trakcie prowadzenia edukacji zdalnej są cenne. Można je wykorzystać do podniesienia jakości kształcenia czy zwiększenia dostępności edukacji.

dr Miłosz Romaniuk



Fot. UX Indonesia on Unsplash

# Pozostaną w naszej pamięci



*Śmierć zawsze przychodzi za wcześnie, nie w porę, zawsze zaskakuje... W tym szczególnym miesiącu, kiedy wspominaliśmy naszych bliskich zmarłych, społeczność akademicka wspomina także wspaniałych pedagogów związanych z Akademią Pedagogiki Specjalnej. Ich odejście było wielką stratą dla społeczności akademickiej, która była ich drugą rodziną... Przedstawiamy naszym czytelnikom sylwetki osób, które odeszły na przestrzeni ostatnich 6 lat.*



Fot. archiwum Zakładu Metodologii i Pedagogiki Twórczości

## Profesor Andrzej Góralski (11.05.1936–29.07.2020)

Profesor Andrzej Tadeusz Góralski był związany z Akademią Pedagogiki Specjalnej od 1974 roku. Profesor zorganizował i prowadził Studium Pedagogiki Twórczości, zorganizował i przez wiele lat był

kierownikiem Zakładu Metodologii i Pedagogiki Twórczości.

Był prekursorem pedagogiki i teorii twórczości oraz propagatorem heurystyki w Polsce.

dr Maria Trzcińska-Król

## Profesor Andrzej Janowski (25.11.1935–13.12.2020)

Z Akademią związany był w latach 1996–2006 i pozostawił w niej ślad w postaci Katedry Polityki Edukacyjnej oraz związanego z nią zespołu, którego

członkinie zatrzymają w pamięci i w sercach doświadczenia wspólnych dyskusji i twórczych poszukiwań, przyjaznego wsparcia.

Źródło: [www.aps.edu.pl](http://www.aps.edu.pl)



Fot. [www.aps.edu.pl](http://www.aps.edu.pl)

## Profesor Janusz Gęsicki (17.01.1951–28.01.2019)

Polski pedagog, socjolog edukacji, doktor habilitowany nauk humanistycznych. Zaangażowany w politykę i badania oświatowe. W latach 1994–1998 pracował w Ministerstwie Edukacji Narodowej, pełniąc funkcje dyrektora Departamentu. W latach 2002–2003 był Szefem Departamentu

Politycznego Ministra Edukacji Narodowej i Sportu. Z APS był związany od 2005 roku gdzie pełnił funkcję kierownika Zakładu Polityki Edukacyjnej, dziekana Wydziału Nauk Pedagogicznych.

dr Maria Trzcińska-Król



Fot. Tomasz Piotrowski

## *Profesor Czesław Kupisiewicz* (11.07.1924–5.11.2015)

Profesor Czesław Eugeniusz Kupisiewicz, nestor polskiej pedagogiki, autor najpoczytniejszych podręczników akademickich i publikacji podejmujących problematykę fundamentalną dla rozwoju nauk o wychowaniu. Magisterium, doktorat, habilitację

i profesurę uzyskał na Uniwersytecie Warszawskim. Laureat doktoratu honorowego Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej przyznanego w 2013 roku.

Źródło: [www.aps.edu.pl](http://www.aps.edu.pl)



Fot. [www.aps.edu.pl](http://www.aps.edu.pl)



Fot. Tomasz Piotrowski

## *Doktor Barbara Pilipczuk* (1.06.1958–1.02.2021)

Pracowała w Akademii Pedagogiki Specjalnej od 1 października 1987 roku, najpierw w Zakładzie Dydaktyki, a od 1990 roku w Zakładzie Metodologii i Pedagogiki Twórczości współtworząc go od podstaw, wówczas pod kierunkiem prof. Andrzeja Góralskiego.

Niespodziewanie, u progu emerytury, zabrała ją pandemia, pozostawiając niezapełnioną pustkę w Zakładzie Metodologii i Pedagogiki Twórczości oraz Instytucie Pedagogiki.

dr Ewa Jakimowska

## *Doktor Przemysław Florczak* (12.11.1981–08.03.2021)

W marcu 2020 roku pożegnaliśmy doktora Przemka Florczaka, który był z nami najpierw jako student, a później jako

kolega, a więc praktycznie całe swoje dorosłe życie.

dr Magdalena Ostolska



Fot. Tomasz Piotrowski

# Kącik Pani Dorotki

„Większość nauczycieli traci czas na zadawanie pytań, które mają ujawnić to, czego uczeń nie umie, podczas gdy nauczyciel z prawdziwego zdarzenia stara się za pomocą pytań ujawnić to, co uczeń umie lub czego jest zdolny się nauczyć.”

**Albert Einstein**



Fot. Dorota Gołuch

*Szanowni Państwo,*

Bardzo cieszę się, że po tak długim czasie mogliśmy nareszcie wrócić do pracy w Uczelni. Miło jest mi, znowu spotkać się z Państwem i widzieć wszystkich w dobrym zdrowiu, żal, że z wieloma osobami już się nie spotkamy.

Instytut Pedagogiki jest chyba jedynym w swoim rodzaju Instytutem, gdzie mimo obowiązków naukowych i dydaktycznych, panuje atmosfera iście rodzinna a to za sprawą osób w nim pracujących, wyjątkowych i niepowtarzalnych. I chyba tego najbardziej mi brakowało, bezpośredniego kontaktu z Państwem. Sekretariat był i jest takim miejscem, gdzie nie tylko załatwia się sprawy służbowe i na ten temat rozmawia, ale także, a może przede wszystkim jest miejscem, gdzie każdy może znaleźć chwilę wytchnienia. A ja w swojej skromnej osobie, jeśli tylko będę w stanie, zawsze pomogę, wesprę, wysłucham.

W nowym roku akademickim, mimo, iż rozpoczął się on już jakiś czas temu, życzę Państwu wielu osiągnięć i sukcesów zawodowych nie tylko na polu naukowym, ale także w życiu prywatnym. I proszę, dbajmy o siebie, bo zdrowie i życie mamy jedno.

*Z wyrazami szacunku*

*Dorota Gołuch*

Uprzejmie przypominam o ważnych terminach.

## **Protokoły i egzaminy**

### **STUDIA STACJONARNE:**

28.01.22r. (piątek) – ostatni dzień zajęć dydaktycznych w semestrze zimowym.

PROTOKOŁY – zaliczenie a także zaliczenie seminarium dyplomowego do 30 stycznia 2022r. (niedziela)

30.01 – 04.02.22r. – zimowa sesja egzaminacyjna (przeprowadzenie egzaminów w pierwszym terminie)

PROTOKOŁY - zaliczenie na ocenę, egzamin do 06 lutego 2022r. (niedziela)

07.02 – 11.02.22r. – przerwa zimowa

14.02 – 18.02.22r. – zimowa sesja poprawkowa (przeprowadzenie egzaminów i zaliczeń na ocenę poprawkowych)

PROTOKOŁY – zaliczenie na ocenę poprawkowe, egzamin poprawkowy do 20 lutego 2022r. (niedziela)

20.02.22r. (niedziela) – ostatni dzień semestru zimowego

### **STUDIA NIESTACJONARNE:**

PROTOKOŁY – zaliczenie, zaliczenie seminarium dyplomowego do 18 lutego 2022r. (piątek)

PROTOKOŁY – zaliczenie na ocenę, egzamin do 20 lutego 2022r. (niedziela)

PROTOKOŁY – zaliczenie na ocenę poprawkowe, egzamin poprawkowy do 20 lutego 2022r. (niedziela)

20.02.22r. (niedziela) – ostatni dzień semestru zimowego

Dorota Gołuch

Tel. (22) 589-36-56

Email: sekretariatip@aps.edu.pl

Człowiek jest istotą niezwykle skomplikowaną, dlatego warto poznać się w przestrzeni innej niż korytarze APS, tej bardziej osobistej, poetyckiej. Przedstawiamy ulubione, ważne wiersze, pracowników Instytutu, bo to one przecież mówią wiele o nas. Oto wybór naszych Kolegów i Koleżanek. I prosimy o więcej, a ciąg dalszy nastąpi...

**And loving**

Darrick Smith

I stay vulnerable and open  
This makes bliss and intense pain  
Routine experiences  
But there is a destination  
And when I arrive  
I will have the stories that mark  
a life of love

Anna Odrowąż-Coates

fragment

**Deszcz jesienny**

L. Staff

...O szyby deszcz dzwoni,  
deszcz dzwoni jesienny  
I pluszcze jednaki, miarowy, niezmienny,  
Dżdżu krople padają i tłuką w me okno...  
Jęk szklany... płacz szklany...  
a szyby w mgłę mokną  
I światła szarego blask sączy się senny...  
O szyby deszcz dzwoni,  
deszcz dzwoni jesienny...

Franciszek Szlosek

fragment

**List do Mamy**

Stanisław Kaczor

Staram się rozumieć  
tajemnicę wieczności,  
która dla ludzi zapewne nie istnieje,  
ale zawarta jest w Twojej wielkiej miłości,  
którą czuję i dlatego mam wielką nadzieję  
Na szczęśliwe chwile  
„Świętych Obcowania”  
w modlitwie „Skład Apostolski”  
przewidziane  
Cieszę się, bo myśl ta  
przychodzi od zarania  
i przynosi radość jak bukiety różane

Adam Solak

**Mamusia**

**z opłatkiem w ręce**

Antonina Sebesta

wydłużają się moje coraz to krótsze drogi  
rosną i rosna cienie  
zimno w zaspie mailowych życzeń  
zgrabna choinka z plastiku  
w kaftanie świecidełek  
jest jak stelaż na marzenie  
o szumie jodeł na gór szczycie i zrębie  
który podgląda Hawrań i Murań  
w miłosnym zbliżeniu  
tam za górami za latami  
gdzie żywica pachnie niebem  
został biały obłoczek  
wigilijne wspomnienie  
Mamusia z opłatkiem w ręce  
Antonina Sebesta zajęła I miejsce i zdobyła statuetkę  
Złotej Konwalii w kategorii *Nauczyciel* w konkursie  
poetyckim Pedeutologiczna Wiosna Poezji, APS 2019

Beata Szurowska

fragmenty

**Przyczynek do statystyki**

W. Szymborska

Na stu ludzi  
wiedzących wszystko lepiej  
- pięćdziesięciu dwóch;  
niepewnych każdego kroku  
- prawie cała reszta;  
gotowych pomóc,  
o ile nie potrwa to długo  
- aż czterdziestu dziewięciu;  
dobrych zawsze,  
bo nie potrafią inaczej  
- czterech, no może pięciu;  
skłonnych do podziwu bez zawiści  
- osiemnastu;  
żyjących w stałej trwodze  
przed kimś albo czymś  
- siedemdziesięciu siedmiu;  
uzdolnionych do szczęścia  
- dwudziestu kilku najwyżej;  
niegroźnych pojedynczo,  
dziejących w tłumie  
- ponad połowa na pewno;  
(...)  
śmiertelnych  
- stu na stu.  
Liczba, która jak dotąd nie ulega zmianie.

Miroslaw J. Szymański  
Jaroslaw Michalski

**ПРО НЕТЛІВНІСТЬ ЧАСУ  
(O nieśmiertelności czasu)**

Lina Kostenko

— Люди, будьте взаємно ввічливі! —  
і якби на те моя воля,  
написала б я скрізь курсивами:  
— Так багато на світі горя,  
люди, будьте взаємно красивими!”

„Ludzie, bądźcie wobec siebie uprzejmi!” -  
Gdybym mógł  
Pisałbym wszędzie kursywą:  
- Na świecie jest tyle żalu,  
ludzie, bądźcie dla siebie piękni!”

Lina Kostenko należała do grupy ukraińskiej inteligencji (sztyśdesiatnyky), która walczyła o odrodzenia języka i kultury ukraińskiej, obrony przed rusyfikacją, przywrócenia przemilczanego dorobku literackiego rodzimych klasyków i przedstawicieli tzw. „rozstrzelanego odrodzenia” z lat dwudziestych. Związana z Jerzym J. Pachlowskim - prozaikiem i marynistą - kilka lat mieszkała w Polsce. Fascynowała ją poezja Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Wisławy Szymborskiej i Czesława Miłosza. Cenila Juliusza Słowackiego.

Maciej Tanaś